

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 lrt).

Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az igazságügyi budget.

Budapest, március 21.

(r.) Nem fognak a hamis jósök közé sorozni, ha azt állítjuk, hogy az igazságügyi budgeten a képviselőház gyorsan fog atesni. A gyors tárgyalás oka nyilvánvaló. Logikai egymásutánt állapított meg Szilágyi Dezső az igazságügyi alkotásokban s ehhez az elvhez tartja magát Plósz Sándor is. Az igazságügyi vezetés átvételekor roppant munka várt reá. Életbe kellett léptetnie a büntető perrendtartást, ami annyit jelentett, hogy át kellett gyurnia mindazokat az elemeket, amelyek a büntető igazságszolgáltatással foglalkoznak. Hogy Plósz Sándor ezt a feladatot derekasan megoldotta, három havi tapasztalat igazolja. Minden zökkenés nélkül, bámulatra méltó harmóniában gyakorolják a bíróságok a büntető jogszolgáltatást. Az esküdttörvényszékek feladatuk magaslátán állanak, az ügyészi kar kiegészítése a várakozásoknak megfelelt. Ujra bebizonyult, hogy az ügyészi, bírói és ügyvédi kar vállalja erősek s nagy teher elviselésére alkalmasak.

Ezt a nagy reformmunkát biztos részpartba hozván, az igazságügyi miniszter elkészítette a büntető törvénykönyv novelláját és az új munkálattal a költségvetés tárgyalása után szakavatott bizottság elé fogja terjeszteni, hogy véleménye tekintetbevételével a munkálattal új átdolgozás alá vesse s a törvényhozó testület elé terjeszse. Alkalmunk lesz e javaslat felől véleményünket elmondani, ma csak annak kiemelésére szorítkozunk, hogy sok helyes intézkedést tartalmaz. A büntető törvénykönyv egyes intézkedései ellen több irányban jogosult panaszok emelkedtek. A gyakorlat egy-két határozatát tulajdon szigorúnak tüntette fel s a javaslat e tekintetben gyökeres orvoslást fog teremteni. A büntető törvénykönyv életbeléptetése óta világszerte nagy hódításokat tett a feltételes elítélés intézménye. Az elméleti és gyakorlati politikuskok között azonban még folyik a harc ez intézmény célszerűsége és jótékony hatása felől. Az új reformmunka meg akarja ez intézményt valósítani, azonban felette szűk mezőn. A büntető törvénykönyv életbeléptetése óta lefolyt negyedszázad a közrendet veszélyeztető több oly bűncselekményt teremtett meg, melyekre a hetvenes évek törvényhozója nem gondolhatott. A novella gondoskodik arról, hogy ily bűntevők ne maradjanak a megérdemelt büntetés nélkül. A legnagyobb megfontolást fogja igényelni a büntető novella ama része, mely a hatóságok ellen elkövethető bűncselekményeket s ezeknek büntetését tárgyalja. Egyetlen pillanatra sem habozunk kijelenteni, hogy az igazságügyi miniszter ur idevágó javaslatával ellenkező álláspontot foglalunk el. A javaslatban az az intenció domborodik ki, hogy a hatóságokat kell megvédeni a tekintélyüket lábbal tipró közönség ellen. A közönségnek megvédéséről a hatóságok tulkapásai ellen a javaslat megfelel. A javaslatnak tárgyalása folyamán azt fogjuk kívánni, hogy az ellenkező irány nyerjen kifejezést. A hatóságokat eléggé megvédi a büntető törvénykönyv, nagyobb védelemről, szigorubb büntetésről nem lehet szó. A közönségnek kell lehetőséget nyújtani, hogy a hatóságok tulkapásai ellen megvédelmezhesse magát.

Plósz Sándor a perrend tudományának el-

ismert nagymestere. Azonban nem ez a minősége birta őt arra, hogy a rendes eljárás reformját vegye kezébe. Valóban kissé szegénykezünk, ha a polgári peres eljárást szabályozó törvényeinkre gondolunk. Más a szabály a száz korona értékig terjedő ügyekre és más eljárás szabályozza a nagyobb értékű ügyeket. Azok a tapasztalatok, melyeket 1894. óta bíróságaikkal tettünk, igazolják, hogy alaptalan volt a félelem, mintha bíróságaink nem tudták volna a helyes utat megtalálni, ha a sommás és rendes eljárásnak a szóbeliségre és szabad bizonyításra alapított reformműveit egyszerre léptettük volna életbe. A sommás eljárás kitűnően funkcionál; a joghozért és a laikus közönség egyaránt követeli, hogy a rendes eljárást megmértelyező írásbeliséget mielőbb küszöböljük ki. A véletlen szerencsés találkozásának köszönjük, hogy e feladat megoldása Plósz Sándornak jutott. A javaslatot már rég elkészítette, mely a bel- és külföldön méltó elismerésben részesült. A javaslat megszerkesztése óta azonban életbelépett az osztrák perrend s jelentős reformnak vetették alá a német polgári peres eljárást. Mindkét jeles mű és az alapjukon kifejlődött gyakorlat új eszmékkel gazdagította a tudományt. Plósz Sándor sokkal lelkiismeretesebb tudós és államférfiu, hogysem javaslatát az új irányok felhasználása nélkül terjesztené a törvényhozás elé. Pédás körültekintéssel dolgozza tehát át eredeti reformjavaslatát. Bizonyos, hogy jeles mű fog műhelyéből kikerülni; mi csak azt óhajtuk, hogy az igazságügyminiszter ez esetben ne tartsa szem előtt a *nonum prematur in annum* elvét. Ha valahol, e téren igaz, hogy *bis dat, qui cito dat*.

A biztosítási törvény egyes határozatairól szóló javaslatot már letárgyalta egy szakbizottság. Bizonyára üdvös hatás fogja kísérni e javaslatnak törvénynyé alakulását. Mi azt reméljük azonban, hogy az igazságügyi miniszter ur a kereskedelmi törvény revíziójánál nemcsak erre fog szorítkozni; gyökeres átalakítást kíván a kereskedelmi törvény egész birodalma. Apróbb kérdésektől eltekintve csak a részvénytársaságokról szóló fejezetekre utalunk. Nem a törvényhozó bölcsességének, hanem a gondviselés különös kegyelmének tudjuk be, hogy az a nagy pénzkrízis, mely a múlt évben dühöngött, meg nem rendítette a magyar pénzpiacot és részvénytársaságainkat. Itt is gyors reformra van szükség s vajjon kire lehetne a szükséglet teljesítését inkább bízni, mint Plósz Sándorra, aki egy emberöltőn át gazdagította a kereskedelmi jog tudományát?

Igen üdvös intézkedésnek találjuk azt, hogy a magánjog szerkesztésére kiküldött bizottság a dolgozó szobákba vonult vissza és most ott serénykedik. Reméljük, hogy a kohóból használható érc fog kikerülni, azonban őszintén megvalljuk, hogy ezen évszázadokra szóló munkánál a gyorsaságnak föléje helyezzük az alaposítást. Sohasem bízunk azokban az ígéretekben, melyek a munka befejezését ez év közepére tették. Bármennyire büszkéek volnánk, ha ily vérmes remények teljesülnének, mi szinte megijednénk az oly gyors munkálattal sikerétől. A külföld példái igazolják, hogy hasonló munkák csak sok-sok idő alatt érnek meg. Üdvözljük tehát Plósz Sándort, hogy a komoly munkának komoly keretet is adott s nagy-

hangu szövegek helyett kitartó, ernyedetlen együttműködésre serkentette a kiváló jogtudósokból alakított bizottságot.

A telekkönyvi rendtartás elavult munka, mely a modern igényeknek már meg nem felel. Az ügyvédi rendtartás elégtelenséget teremtett az ügyvédeknek úgy, mint a nagy közönségnek. A körültekintő minisztertől e törvényeknek már rég előkészítésben levő reformját várjuk.

Naponkint támadnak ezenfelül a leggyorsabb elintézését követelő kérdések. Törvényhozásunk eddig fázott az u. n. alkalmi törvényektől. Erről az idegenkedésről le kell mondanunk; nem várhatunk például a gabona-elővételi ügyletek szabályozásával addig, míg a magánjogi törvénykönyv elkészül. A tisztességtelen verseny nap-nap után szedi ártatlan áldozatait; nem várhatunk rendezésével addig, míg egész néposztályokat elpusztít. Dolgozunk kell a jogi intézmények kiépítésén. Bizalmunk van Plósz Sándorban, aki akar és tud is dolgozni. E bizalom él a képviselőházban is és ezért lesz az igazságügyi budget-vita igen rövid, rövidebb az előző évek költségjavaslati vitáinál.

Kulturvita.

Budapest, március 21.

A közoktatásügyi tárcá vitája, mely más években rendszeren a leghosszabb szokott lenni, ezúttal a legrövidebb volt az összes eddig tárgyalt tárcák vitái között. Ez a Ház részéről félreérthetetlen gyöngédség volt a beteg kultuszminiszter irányában, akit hosszas, fárasztó és, hozzátehetjük, eredményes munkásságban megrongált egészsége távol tart tárcája költségvetésének tárgyalásától. Ennek a gyöngédségnek a forrása kétségtelenül az a bizalom, amelyre Wlassics Gyula immár öt évi minisztersége alatt méltóvá tette magát.

A Háznak ezt az egyértelmű, gyöngéd bizalmi manifesztációját, mely bizonyára élénk visszhangot fog kelteni az ország közvéleményében, betetőzte Széll Kálmán miniszterelnök nyilatkozata. A miniszterelnök ma, reméljük, véglegesen kivégzett egy mendemondát, amely csodálatos szívóssággal vegetál egy idő óta. A hányzor agyonütötték, annyiszor feltámadt és tengett-lengett tovább, míg végre ma Széll Kálmán úgy kikergette a világból, hogy vissza nem jöhet többé. Ez az a mendemonda, amely a miniszterelnök és a kultuszminiszter közt levő differenciákról szólott és bizonyos leleményességgel híresztelte Wlassics állásának a megrendülését. Hát ez a mendemonda immár csak volt és remélhetőleg nem fog életrekelni többé. Széll Kálmán ma ellentmondást és kételkedést nem tűrő határozottsággal jelentette ki, hogy közte és a kultuszminiszter közt hivatalbalépése óta soha a legesekélyebb nézeteltérés sem volt és ma sincsen; hogy a kultusz-tárcá körébe tartozó minden kérdés a kultuszminiszter javaslatára szerint került a minisztertanács elé és a szerint is intéződött el. Ami pedig a brassói iskolák ügyét illeti, ebben a dologban minden jegyzék, amelyet a magyar kormány a román kormányhoz intézett, szóról-szóra a kultuszminiszter tervezete alapján készült és nemesak hogy eltérés nincs közte és a miniszterelnök között, hanem azóta is, amióta Wlassics távol van, ismétlenül fejezte ki a miniszterelnök nyilatkozataihoz való teljes hozzájárulását, amit Széll Kálmán a beteg

kultuszminiszternek hozzá küldött leveleivel is kész igazolni. A kölcsönös egyetértésnek, harmóniának és bizalomnak ez a rendkívül határozott és meleg hangoztatása remélhetőleg minden kételkedést el fog oszlatni és nyakát szegi minden gyanúnak, vagy szándékos gyanúsításnak.

A beteg Wlassics helyett államtitkára, *Zsillinsky Mihály* állott helyt a költségvetésért és a minisztérium működéséért. Mai felszólalását a Ház minden oldalán élénk szimpátiával fogadták, nemcsak mert rokonszenves szónok, hanem mert mint Wlassics első munkatársa, méltán vehette ki a maga tisztos részét az ő diadalmas kulturpolitikájának elismeréséből. Az államtitkár részletesen foglalkozott a vitában felmerült észrevételekkel, mindögyre elzékenyen megadta a kellő felvilágosításokat; és ezenkívül érdekes és őrvendetes képét rajzolta meg annak a működésnek s annak a programnak, amely a közoktatásügyi kormányzatot foglalkoztatja. Végül pedig lelkes intelemmel fordult a magyar ifjúsághoz, a tudomány és erkölcs szeretetére, komoly munkára buzdítva. Hallgassa meg a magyar ifjúság ezt a szöveget, amelyet a magyar kulturának érdemes, régi munkása intéz hozzá.

Szöll Kálmán miniszterelnök szólalt fel az államtitkár után. A kultuszminiszterhez való viszonyáról szóló pletykákkal együtt végzett *Komjáthy* azzal az újabb támadásával is, amely fölmelegítette a brassói szubvenció ügyét. Kimutatta, hogy *Komjáthy* újabb állításai is teljesen alaptalanok és most már igazán úgy áll a dolog, hogy *Komjáthy* többet elő nem hozhatdik ezzel a kérdéssel a jó izlés sérelme nélkül.

Kiemelkedő momentumra volt még a vitának *Berezvicsy* Albert beszéde, amely kiterjeszkedett az oktatásügy és a művészeti politika egész mezejére s nemcsak értékes fejtegetéseivel, hanem elegáns előadásával is lebilincselte a Ház figyelmét.

Bőven volt része a figyelemben *Lázár Györgynek* is, aki, mint Szeged városának hosszú időn át volt kulturatanácsnoka és helyettes polgármestere, gyakorlatilag foglalkozott az oktatásügygel — hogy milyen eredményesen, azt Szegednek pártjuktól ritkító, hires oktatási intézetei bizonyítják — s aki a népiszkolai törvény revíziójáról, a kegyes tanítórend válságáról és a harmadik egyetem kérdéséről szól. Az utóbbi kérdésben Szegednek azt a régi és jogos kívánságát védelmezte, hogy a harmadik egyetemnek Szeged legyen a székhelye.

Az általános vitában még *Páder Rezső*, *Komlóssy Ferenc* és *Major Ferenc*, a részletes vitában pedig *Major, Telesky, Daniel Márton, Zsillinsky, Pichler, Bolicska* és *Kubik* vettek részt. A tárcának néhány hátralevő tételét holnapra halasztották.

Ezután *Szöll Kálmán* miniszterelnök tett előterjesztést a kvótabizottság megválasztására nézve. E körül egy kis közjogi esetepatá indult meg, melynek elintézése holnapig függőben maradt.

Végül *Pichler Győző* interpellált a kassa-oderbergi vasutnál előfordult sikkasztás ügyében.

A képviselőház ülése március 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: *Szöll Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Cseh Ervin* horvát miniszter.

Elnök megnyitja az ülést.

Apáthy Péter: Tallian Béla képviselő ellen Gajari Ödön képviselő nyílt ülésben összeférhetlenség esetét jelentett be. Az összeférhetlenségi bizottság tárgyalta az ügyet és egyhangulag azon határozatot hozta, hogy itt összeférhetlenségi eset nem forog fenn.

A vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetése.

Páder Rezső: Az iskolák államosítását nem kívánja, nem helyesli, mert igaz népevelés csak úgy lehetséges, ha azt vallásos szellem hatja át. A nemzeti követelmények a felekezeti iskolákban is érvényesülhetnek; a vallásos érzelmet ellenben kiirtani nem szabad. A már meglévő felekezeti iskolákat támogatni kell, hogy a modern szükségletnek eleget teheszenek. Megújítását fejezi ki, hogy a legújabb tanítási módszer szerint a tanulók szépérzékét szinhabza küldés útján akarják fejleszteni. Tudja ő, hogy nem a Gésákba és a Szencszióba (Derültég) küldik

a növendékeket, de hát kevés oly darab van, amelyet a tanulók minden utógondolat nélkül megnézhetnek, másrészt azonban a túlságos elfoglaltságuk nem hagy időt azoknak ily szórakozásra.

Komlóssy Ferenc szöveg teszi a középiskolai tanárok mozgalmát, melyet helyzetük javítása céljából megindítottak. Nem látja az idei költségvetésben annak eredményét s azért a miniszter figyelmébe ajánlja azt. Összesen 123 000 korona szükségletről van szó s nem hiszi, hogy azt a tanároknak, akik nem anyagi célokért, hanem csupán helyzetük javításért küzdenek, megadni ne lehetne. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utasítatik a kormány, hogy a középiskolai tanárok fizetésének rendezéséről az 1893-iki IV. t.-c. értelmében még a jelenlegi költségvetés keretén belül póthitel utáni gondoskodjék.

Major Ferenc kijelenti, hogy az egységes középiskola elvének a híve és sürgős feladatnak tartja, hogy a középiskolák egységesítésének kérdése sürgősen megoldassék. A polgári iskolák fölösleges volta kívánja, hogy a népiszkolák is egységesítenessenek. A kérdést úgy véli megoldandónak, hogy az új iskolák tantervében kidomborodjék a magyar faj és nemzet iránti szeretet, de föltétlen szükségesnek tartja, hogy abban a kereskedelmi és gazdasági tárgyak is helyet foglaljanak. Az orvosi szigorlati reformra hívja föl a miniszter figyelmét, mert a mostani vizsgálati beosztásnak párja nincs az egész világon. Különösen helytelen és megszegőenítő az orvosokra az, hogy az orvosi diploma megszerzése után még egy vizsgát kell letenniük csak azért, hogy tisztárvosok lehessenek, még pedig azon tárgyakból, melyek már a szigorlatokban bennfoglaltaknak.

Lázár György: T. Ház! Egy pár kérdéső hajtott felhívni a t. Ház és a kultuszminiszter figyelmét akkor, midőn a költségvetés általános tárgyalása alkalmával felszólalni bántokodom. Tehetem volna ezt a részletes tárgyalás alkalmával is, mert észrevételeim a kultusz költségvetésnek egyes külön tételreire vonatkoznak, azonban jobbnak láttam ezt mindjárt az általános tárgyalás alkalmával előadni, mert magam is óhajtanék tartom és bizonyára mindnyájan óhajtjuk, hogy a költségvetés a jövő hó végére befejeztessék és az erre vonatkozó törvény szentesíttessék. Mindenekelőtt két kijelentéssel tartozom. Legnagyobb elismerésemet kell nyilvánítanom a kultuszminiszter urnak és általában a kultuszminiszteriumnak azon körültekintő, hazafias, előrelátó tevékenységéről, amelyet sokoldalú tárcája körében több év óta kifejt. Legnagyobb köszönetemet kell irányában nyilvánítanom kerületem, Szeged város részéről, amelynek egy a tanügyi, mint egyéb kulturális érdekeit a miniszter ur években keresztül behatárol, áldozatkészséggel támogatja azon költségvetés keretén belül, amelyeket a törvényhozás rendelkezésére bocsátott és megnyitással fogadom azon új irányt, amely a törvényhozás által a kultusz tárcára részére megállapított szubsidiák felhasználásának irányára nézve legutóbb nyilvánult. Míg eddig mindezen szubsidiák, vagy ezeknek legalább is legnagyobb része a nemzeti vidékek javára költöttek el a nemzeti vidékek javára horribilis összeget adtak ki, addig az utóbbi időben azt tapasztaljuk, hogy a kultuszminiszter ezeket a szubsidiákat azon vidékek számára fordítja, ahol az államfenntartó magyar faj nagy tömbökben él. Üdvözlöm ezen új irányt, nemcsak azért, mert kulturálisan erősíti a magyar fajt, hanem azért is, mert ezen irányt tartom a nemzeti vidék kérdésének egyelőre és törvényes megoldásának, amely tudniillik abban áll, hogy a magyar fajtának erősítése által imponálva tegyük azt a nemzeti vidékek előtt, mert az erőszak időleges hatása az enyomottakat megaláztat, reakciót szül, a kultúra azonban véglegesen hódít és magához emeli a megáldottat. (Helyeslés jöbbről.)

Attér ezután a középiskolák államosításának kérdésére s örömmel látja, hogy itt is egy öntudatos akcióval állunk szemközt. Az államosítás nem veszélyeztet a vallásosságát, mert tudja, hogy az állami iskolában nagy súlyt fordítanak a vallásosságra. A népiszkolai törvények revíziójára vonatkozólag kéri a minisztert hogy hasson oda, miszerint a revízió minél hamarabb megtörténjék. Egyszerűsített figyelmébe ajánlja azon viszonyok szabályozatlan voltát, amely egyrésztől a népoktatási tanfelügyelő, másrésztől a közegyi iskolazékek közt fennáll. Pedig a törvény intenciója e tekintetben egészen világos. A közegyi iskolazékeket illeti az intézkedés, a tanfelügyelő az állami, törvényességi szempontból való felelősség. Azon miniszteri rendelet, amely 1868-ban kibocsátott, a hatásköröket annyira összezavarta, hogy annak alapján a tanfelügyelők maguknak olyan intézkedési jogot igényeltek, amelyet az iskolazékeknek éppen a törvény alapján vissza kellett volna utasítani. Ebből oly kellemetlenségek származtak, amelyek ugyan alig mentek néha túl a kánapéprocedus természetén, de fájdalom, a tanügyre magára olykor bémító hatással voltak. Az államtitkár figyelmébe ajánlom ezt, hogy az új törvényben ezután ez irányban oly intézkedéseket találjunk, amelyek minden további összeütközésnek elejét fogják venni.

Foglalkozik ezután a polgári iskolák kérdésével és azoknak egyszerű fejlesztését óhajtja, amely lehetővé teszi, hogy azok némi szakszerűsége legyenek szert. Szükségessé tartja azt is, hogy a tanítási költések leszállíttassanak. A tandíj, de különösen a könyvek költésége nagy terhet rónak a szülőkre vallaira. Ezek könnyítését sürgeti. Végül a harmadik egyetem kérdésével foglalkozik s kéri a minisztert, hogy azt minamarább a felsőbb oktatás érdekében Szegeden állítsák fel. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jöbbről.)

Berezvicsy Albert: Nagyon örvendetesnek találja, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter, akinek eber figyelmét a tanügyi téren semmi egészséges és fontos mozgalom és mozzanat el nem kerül felvetve programjába azt, hogy az unvárvány

extension név alatt ismeretes és ma már Európában szerető elterjedt törekvést Magyarországon is meghonosítsa; azt a törekvést, mely az egyetemi tanítási népszerűsítő, az egyetem körén kívül terjeszteni és a népbe bevinni igyekszik és mely a felkötött oktatásnak vezetését az egyetemre kívánja bízni.

Sajnálatos azonban, hogy ezzel a céllal és ezzel az eszközzel szemben a budapesti tudományegyetem eddig nagyon kevés aktív érdeklődést tanúsított és hogy általában az egyetem az university extension megvalósítását, amint látszik, — bár a szabad liceum, habár szerény eszközökkel is, de igen dicseretes eredménnyel működött egy pár év óta a fővárosban, — egészen meghonosítani nem szándékoznak. Az egyetemek és a műegyetem elhelyezése tekintetében a mostani vallás- és közoktatásügyi miniszternek igen nagy érdemei vannak és az egyelőli helyes módon oldotta meg a budapesti egyetem központi épülete elhelyezésének kérdését akkor, mikor azt ugyanazon helyen építette fel, amelyen azelőtt állott. Igaz ugyan, hogy ezzel a teológiai, jogi és filozófiai elméleti szakoknak jövőben való végleges elhelyezése talán még nem nyert teljes megoldást.

A műegyetemnek a Lágymányosra áthelyezésével megüresedő helyiségek, valamint az országház is arra lesznek hivatva, hogy a Nemzeti Múzeumtól kiszoruló természetrajzi gyűjtemények befoglalására szolgáljanak. Csak ez lehet a Nemzeti Múzeum kérdésének végleges megoldása, amely lehetővé forja tenni azt, hogy a Nemzeti Múzeum teljesen és tisztán a magyar haza és nemzet történelmi muzeumává váljék. (Helyeslés jöbbről.) A kolozsvári egyetem építkezésének ügye is igen szépen halad előre és igen szépen fejlődik ennek az egyetemnek a népessége, a tanuló létszám úgy, hogy ma már mindenki tisztában lehet azzal, hogy a kolozsvári egyetem nem pusztán partikuláris érdek kiegyezésére szolgáló eszköz, aminek elemét néhányan hitték, hanem a nemzeti kulturának kiváló fontosságú és horderejű tényezője. (Helyeslés.) Ennek az egyetemnek fejlődése és felvirágozása legfőnyesebb csafolata annak a kényelmes székeszéknek, amelyet néhányan a harmadik egyetem lefektetésére nézve nemcsak finanszívalis okokból táplálnak és amely székeszékkel az inémt helyesen szállott szembe *Lázár György*.

A felső oktatás körében régen vajdó kérdés szerencsés megoldását forja remélhetőleg nyújtani az a törvényjavaslat, amelynek előterjesztését a vallás- és közoktatásügyi miniszter kilatába helyezte és amely a jogi tanulmány és vizsgarendszer reformját tartalmazza.

Szól ezután a népevelés kizárólagos államosításának lehetőségeiről s arról a sajnálatos körülményről, hogy a kisdudóvási törvény végrehajtása nem megy elég gyorsan s a népiszkolai tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvény intenciója nem valósult meg egészen. De azért távolról sem oly sötétek a viszonyok, mint a hogyan az ellenzék festette. Kéri a kormányt, hogy a párisi világkiállításra tegye lehetővé a magyar ifjúságnak is a nemzetközi tornaversenyeken a részvételt.

Helyes és őrvendetes az az irány, mely oda tart, hogy az iskolaszertő tornázás egészséges és életrevaló elemeként megtartásával és a testgyakorlások azon eleméitől tartva, amelyek a test egyoldalú képzésének veszélyével járnak, a népies versenyek és az ifjúsági játékok lépnek különösen előtérbe.

A képzőművészetek terén évről-évre aggasztóbb jelenségekkel találkozunk. Itt tudniillik határozott tuliproduktóval van dolgunk. Magában véve őrvendetes az, hogy mindig új meg új tehetségek támadnak és kétségtelen, hogy ma vannak már fiatalabb művészek közt is oly tehetségek, akikkel méltán dicsekedhetünk. De mit használ mindez, ha művészeink évről-évre százával alkotnak oly műveket, festményeket és szobrokat, amelyek senki meg nem vesz és ennek következtében az, hogy a szellemi munkásságnak legideálisabb terén beáll a legrprozáibb nyomor és ennek következtében beáll az, hogy egy mindennel elégedetlen, mindenkit, első sorban magát az államot vádoló makontens elem, mondhatnám művészi proletáriátus keletkezik. Ennek a jelenségnek az előidézésében tagadhatatlanul része van az új irányok rohamos változásának, amely a művészetet valószárgal a divat uralmának veti alá és meg nem engedi azt, hogy egyetlenegy irány vagy egyetlenegy tehetség kiforrjon és kifejlődjék és ez idezi elő azt, hogy az extravaganciákra való hajlandóság, az extravaganciák hajlására a közönséget mindinkább elidegeníti a művésztől. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) En ezzel, t. Ház, korantsem akarom azt állítani, mintha az új irányú festészet és szobrászat valóban értékes, becses, jelentékeny munkákat nem hozna létre, de annak tulbajtásai és féltelenségi tagadhatatlanul romlást hoznak művészeinkre, különösen a kevésbé erős tehetségre, mert az erős tenetség az ilyen forrongás behatását könnyebben kiállja. Hozzájárul ehhez az irodalom pesszimizmusának behatolása a művészetbe. Az igazság keresésében ma már oda jutottunk, hogy amint az irodalomban kezdik ma már csak a rosszat igaznak tartani, úgy a művészetben is kezdik már csak a rutint tartani igaznak. Vannak művészeink, még pedig nagy számmal, akik ma már csak Macbeth boszorkányainak a mondatát követik, t. i.: „Far is foul and foul is fair, Hover through the fog and filthy air.” Vagyis magyarul: Rut a szép és szép a rut, kőd s homályon at az ut. Erdekes volt a közelmúltban megfigyelni, hogy míg a legközelebbi képzőművészi kiállításra a kiállított képek nagy részére nem akadt vető, addig egy-két, kevéssel azelőtt elhalasztott művészek hátrahagyott és nem a legújabb divat és irány szerint alkotott műveit a közönség, mondhatnám rohamosan elkapkopta. Lehet talán erre azt mondani, hogy közönségünk ízlése még nem eléggé előrehaladott és nem eléggé művelt. Koncedálom, hogy ebben egy kis

határig lehet igazság, de másrészt az is tagadhatatlan, hogy az államnak semmi körfelművészet között sem képezi feladatát, megvársolni mindazt, ami a közönségnek nem kell (Tetszés és helyeslés.) és kétségtelen az is, hogy a művészetnek igazán természet, igazán virágzó korszakai csak azok voltak, amelyekben a művészek és a közönség megértették egymást. (Igaz! Ugy van!)

A vidéki múzeumok céljaira, a folyó költségvetésben, mint örömmel láttam, telesen felmért dotalió van felvéve; ez talán reméli engedni, hogy a vidéki múzeumok révén is a művészet céljaira juthat valami. A nélkül, hogy én az eredeti alkotások megvásárlását bármely tekintetben akadályozni kívánám, hator vagyok szives figyelmébe ajánlani a t. közoktatási kormányzat, vajjon nem lehetne-e a vidéki múzeumok gazdagításának ahhoz a módjához és eszközeihez is hozzájárulni, hogy jelentékeny és nagy művészek művészi színvonalon álló alkotásai, másolatok után utatnának a vidéki múzeumoknak. Sok jeles tehetséges művészek adna ez igen tanulságos foglalkozást és e mellett keresetet és ily módon a vidéki múzeumok is igen szép és értékes művekhez juthatnának. Egy másik intézmény, amelyre még itt akarok ráutalni és amelyről már tavaly is tüzetesen szoltottam, az iparművészet. Az iparművészetben mindinkább mutatkozik a művészi erők foglalkozásának a törekvése. Kétségen kívül olyt ez, amelyen a művészi erők hasznosan és rájuk nézve is jövedelmezőbben foglalkoztathatók. Nagyon helyeslem az iparművészet terén az újabb időben felszínre vergődött irányt, azt az irányt, amely mindinkább igyekszik az iparművészetben a művészi elemet érvényesíteni, amely tökéletesen megfelel annak a modern feladatának, amely iparművészet és művészet között már különbséget nem is ismer el, hanem az iparművészetet is művészetnek tekinti.

Szívvel óhajtom, hogy a magyar közönség és a magyar politikai világ megtartsa mindig éber és meleg érdeklődését a közoktatásügyi és a közmivvelődési kérdések iránt. (Élénk helyeslés jobb- és baloldól.) mert meggyőződéseim az, hogy ezen kérdések terén is még nagy csaták lesznek kivivandók (Igaz! Ugy van!) és hogy ezen csaták kivívása a mi jövőnk alakulása korántsem lesz kisebb befolyással és fontossággal, mint a közgazdasági harcok kivívása. (Tetszés és helyeslés.)

Élénk a vitát berekesztí.

Major Ferenc kifejté, hogy ő a középiskolák alsó négy osztályának egységesítését célozta. Élénk az ílést öt perre elfüggesztí.

(Szünet után.)

Zsilinszky Mihály államtitkár: Első sorban felel Berzeviczynek. Ő felemlítette az University Extension jelen állapotát és csodálkozását fejezte ki, hogy e szép, kulturális intézményben való részvételben az egyetem tanári kara mintegy késelekedik, mintha távol akaró magát tartani a tudomány terjesztésének ily módjától, amely e cím alatt máris Európa minden államában népszerű lett. Ez a kérdés, amennyiben minálunk már a Szabad Liceum évek óta nagy buzgalommal és szép eredménnyel működik e téren, ezzel hozottál kapcsolatba. Az egyetem tanári kara a miniszter felszólítására megtette a maga megjegyzéseit, összefoglalva nézeteit, és ezek áttették a Szabad Liceum igazgatóságához, hogy a kérdést együttesen oldja meg a nagy közönség igényei szerint. Az előadásoknál kiterjesztése minden városokra, ahol felső iskolák vannak, szintén célba van véve és gondoskodás történik arról, hogy az illető tanárok és felolvasók kellő jutalomban részesüljenek. (Helyeslés.) Ami az egyetemi építkezéseket illeti, ezekről csak annyit legyen szabad kinyilatkoztatnom, hogy ugy a kolozsvári tudomány-egyetemnél mint a budapestinél, az építkezéseknek legnagyobb része be van fejezve. Kolozsvárott, mondhatom, valóságos korszakot alkotó esemény az, hogy a múlt őszszel már a helyőrzésügyi, sebészeti, nőgyógyászati, és egyéb klinikák teljesen elkészültek és a használatnak átadottak a gazdasági és igazgatósági épületekkel együtt. Ami még hátra van, a központi egyetem közepes épülete, hasonlóképpen építkezési alatt van és lehet mondani, hogy ezen egyetemi építkezések, amelyek a városnak egy nagy részét foglalják el, jóformán egy külön külváros képeznek, meg fognak felelni teljesen a mai kor követelményeinek, ugy, hogy bárki, aki azokat idáig megtekintette, és ezután meg fogja tekinteni, a legnagyobb megelégedéssel vesz tudomást az ottani haladásról. (Helyeslés.) A budapesti műegyetemet tekintve ugy áll a dolog, hogy a vázlattevők az összes épületekre nézve elkészültek, sőt a kémiai és a geodéziai pavilonokra nézve a kivitei részletek is elkészültek annyira, hogy azok az illető költségvetéssel együtt a pénzügyminisztériumhoz áttették és csakis az ő elhatározásaitól, illetőleg attól függ a végrehajtás, hogy a szükséges anyagi eszközök rendelkezésünkre lesznek-e bocsátva, amely esetben még a tavasszal meg lesznek kezdetők az építkezések. (Helyeslés.) Ezzel kapcsolatban az orvosi második sebészeti klinika, amely a Baross-utóban már épül, szintén az év folyamán kell, hogy elkészüljön és ezzel az Üllői-utj ugynevezett orvosi kar nagy telep teljesen ki lesz építve. Itt a budapesti egyetemen a központi épület szintén átadott a használatnak, csak a disztereknek ákesítése van még hátra, ami egy pár hét vagy hónap alatt okvetlenül elkészül. Az egyetemesi összeállításban felemlítették a jogi oktatást. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a múlt esztendőben e kérdésre vonatkozólag egész kimerítőleg, mintegy programszerzetten nyilatkozott oly értelemben, hogy az elméleti jog- és allamtudományi allamvizsgák ügyére vonatkozólag, — összefoglalva természetesen az egész jogi oktatást — a törvényjavaslat régebben elkészült és az illető egyetemi és iskolai tanároknak véleményezésre végettí elküld-

detett, akikről a vélemény visszaérkezvén, a törvényjavaslat ezekhez képest átdolgoztatott és most a végzésvezerés alatt áll. Ugyancsak az egyetemoknél igen sokat foglalkoztatta a minisztériumot az u. n. orvosi vizsgának a rendezése, amely csak azért késett idáig, mert ezt az igazságügyminisztériummal egyetértőleg kellett végezni és amennyiben innét már a választ megkaptuk, a végleges elhatározás annyira ment, hogy a régi rendszer szerinti vizsgák be vannak lényeg szüntetve és a régi rendszer szerinti diplomák nem fognak többé kiállatni. A testi névelést összefüggeszte óhajtottam volna hozni magával a népoktatás ügyével, amennyiben azonban itt felhozták, meg kell jegyeznom, hogy igenis a testi nevelésre, a dslutáni játékokra és játékterek berendezésére a minisztérium igen nagy súlyt helyeztet és ma már jóformán az egész ország középiskolaiban arról tanácsokznak, miképpen tudjanak olyan nagy területeket nyerni, amelyeken a testedzés, különösen pedig a játékok minél kényelmesebben és célszerűbben legyenek végrehajthatók. (Helyeslés.) A művészet kérdése is felmerült. Ami a kultuszminiszter urnak a művészetek előmozdítására vonatkozó nézetét illeti, hator vagyok röviden csak azt említeni, hogy egész országos közmivvelődésünknek egyik nagy hiányát kívánta pótolni a miniszter akkor, midőn közoktatásunknak egész rendszerébe be kívánta hozni a művészi islésnek fejlesztését. Szükségét éreztük ennek azért, mert az anyagiás irány tagadhatatlanul oly nagy, hogy szükségünk van arra, hogy a művészetnek idealizmusa, a szépek és jónak előmozdítása, az emberi léleknek magasabb szférákba való felemelkedésére hatással legyen. (Tetszés és helyeslés.) Ezért kívántuk behozni a szépizlés iránti érzékek fejlesztését közoktatásunk keretébe, még pedig a népoktatástól fel egész az egyetemig, nem azért, hogy ott a művészet külön tantárgyként tanítassék, hanem azért, hogy a leendő nemzedék világnézetének idealisabb kincsét gazdagítsuk, hogy a szépek, jónak, nemesnek eszmái begyökerezessenek a fiatalság lelkébe. (Tetszés és helyeslés.)

En az gondolom, hogy móta itt a kultuszminiszterek között báró Eötvös József elfoglalta helyét, egész a legújabb korig, minden egyes miniszternek az volt egyik legszebb feladata, legnemesebb célja az egész munkásságának jóformán ambíciója, hogy ebből az államból, ebből a nemzetből igaz magyar nemzeti államot teremtsen azon eszközökkel, amelyek kulturális tekintetben rendelkezésre állanak. (Élénk helyeslés a jobboldalon)

Az óvodákra vonatkozólag nem kell semmit sem szólni. Az óvodákat mindannyian szeretnék szaporítani. De ne felejtjük el, hogy az a törvény, amely erre vonatkozik, nem annyira az államot kötelezi, mert az államnak csak megengedi, hogy óvodákat építhessen, hanem a községekre nézve teszi ezt kötelezővé.

Ami a polgári iskolát illeti, az a kapcsolat, amely a kereskedelmi és polgári iskolák között létezik, többé fenn nem állhat, mert azt látjuk, hogy a kereskedelmi iskoláknak ifjúsága évről-évre rendkívüli módon szaporodik. És ha még ez annak a jele volna, hogy a kereskedelem iránti érdeklődés, a kereskedelmi pályá iránti vonzódás hozza oda a fiatal embereket és ha ez által a kereskedelmi osztályunk intelligenciája gyarapodnék, akkor ennek örülnünk is lehetne; a dolog azonban ugy áll, hogy ezek a fiatal emberek legnagyobb részben csak az érettségizsgálva együttjáró katonai évrévi szolgálatért to-lakodnak oda. (Igaz! Ugy van!)

Ezt látva, mint bejegyeztem, ez vitte a minisztert arra, hogy gondoskodjék e fontos polgári iskolák új rendezéséről. Maguk a polgári iskolai tanítók, vagyis az Országos Tanító-Egyesület készítet egy tervet, mely röviden abban kulminál, hogy egy hét osztályból álló új középiskolává váljék az a polgáriiskola. Azonban az Országos Közoktatásügyi Tanács" ezt a tervet nem helyeselte. A népoklatokra nézve a szónokok egyrésze azt állította, hogy csupán csak állami iskolák állitassanak fel és semmiféle folekezeti és községi iskolák tovább fenn ne tartassanak, a néppárt részéről egy képviselőtársunk pedig azt kívánja, hogy semmiféle állami iskola, hanem csak felekezeti iskola legyen. A középut a leghelyesebb, hogy igenis törekedünk kell az egységes nemzeti iskola megvalósítására minden fokon. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) mert igen helytelen volt a mi történeti viszonyaink közt akár a felekezeteket, akár a községeket megfosztani attól a jogtól, hogy iskoláikat továbbra is fenntartsák, mert ezáltal megszűnnék nemcsak a verseny, hanem valószínűleg olyan versengés és olyan nyugtalanság támadna az országban, amely önmagában veve elegendő lenne arra, hogy megakadályozza Magyarország konszolidációját. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Az államnak nagy kötelezségei vannak a közmivvelődési ügy ápolásában és fájdalom, a társadalom e tekintetben annyira elrompult, hogy mindent, de mindent az államtól vár és nem siet az államnak segítségére, különösen a közoktatás terén, ahol pedig nemes versenyt kellene kifejteni. A legnagyobb szükség, amelyre most nagy súlyt kellene helyeznünk, hogy a társadalom a törvényhozással összhangásban annyira bírja vinni a közönséget és a társadalmat, hogy azokat a tanokat, amelyeket a mi fiatal-ságunk a feisőbb és alsóbb iskolákban, mint külön és az életben is követendő tanokat ismer meg, — az életbe is átvigye és hogy az életbe lépő fiatal ember ne lassa azokat az életben meghazudtolva, hanem, hogy mindazt, ami ott szépek, jónak és dicsőnek volt fenntartva, azt az életben ő maga is próbálja megvalósítani, hogy a vallás és az erkölcs ne legyen csupán csak külsőség, ne legyen csupán csak a gyengéknek tegeyelésére kidolgozt eszköz, hanem a felnőtteknek is állandó lelki vigasztalása legyen. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és hogy maga a művészet ne legyen a korlátlan fantázia já-

téka, hanem legyen megnevelítője magának az életnek és a közerkölcs ne legyen közönséges árucikk, hanem maradjon továbbra is rendíthetetlenül és romolhatatlanul alapja és biztosítéka Magyarország fennállásának. Ajánlom a költségvetést elfogadásra. (Élénk helyeslés és éljenzen a jobboldalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

Szóll Kálmán miniszterelnök és helyügyminiszter: T. képviselőház: (Halljunk! Halljuk!) A tegnapi napon egyik képviselőtársunk abba a nagyvonalú érdekes beszédbbe, amelyet az ország közmivvelődési állapotának kritikaképpen elmondott, egy kérdést vegyített bele és hozzám direkté kérdést intézett. (Halljunk! Halljuk!)

Komjathy Béla nem inszinuációképpen, hiszen tudom, hogy szándékosan tőle távol áll, hanem felvilágosításképpően egy vékony kis kérdésbe elég vastag támadást tudott mégis boly tenni és ez a vastag támadás abból áll, amit nem veszek olyan könnyen, hogy egyfelől én olyan megoldást létesítettem egy ismert kérdésben, amely ennek az országnak büszkeségét, — amint ő magát kifejezte, — lealázza és érdekeit sérti, amely port hint a nemzet szemébe és amelynek megoldásáról be nem következett az, amit mondtam. Ezen nagyon is tetszetős felvilágosításkérés mezébe ezek vannak beütöztetve, még pedig befű szerint. Ami először is azt illeti, hogy a megoldás — a brassói iskolaügyről van szó — a nemzet méltóságát sérti-e és az állam érdekeit megvívja-e mindenben vagy nem, annak vitásába és fejtegetésébe most beleszókozni nem akarok. Mert alkal-mam volt e kérdésben egészen részletes, kimerítő, őszinte és határozott fejtegetésekkel előállani. (Ugy van! Ugy van! jobb- és baloldól.)

És nekem — nem vagyok optimista, — az a benyomásom, hogy ebben a házában igen kevesen álltak, akik azt az impressziót merítették volna és azt a konkluziót vonták volna le, amit a tisztelt képviselő ur. (Ugy van! Ugy van! jobb- és baloldól.) Én azon a nézetem vagyok és az az én öntudatom és erősítem, hogy én ebben a kérdésben megvívom a magyar állam érdekeit, a magyar állam nemzeti érdekeit és méltóságát és jó dolgot cselekedtem. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobboldól.) Mert szubvencióról nincsen szó. Ez a megoldás ölte meg ezt a fogalmat és ezt a dolgot, hogy többé nem is lehet róla szó. Ez a megoldás vetett véget annak, hogy az eféle kérdéseknek, melyek mint járványok hatnak, ürügye és öve alatt történjék az, amit a t. képviselő ur annyira perhorreskál és ami ezután nem történik, mert e megoldással az a kérdés tisztán jogi alapra dedukáltatott és ezen lét brassói iskola szubvenciójának kérdése kivételzetett a szubvencióalakjából. És abban van a megoldás, hogy mi csak azt engedjük kapitalizálni, ami jogi véleményünk szerint helyes és jogi alapon áll. És megvan ebben a megoldásban az, hogy a román kormány elismeri, hogy a magyar kormány az 1883. törvényiok alapján teljesen jogában van és azt respektálni fogja a maga részéről, hogy semmiféle néven nevezendő jogcimen és ürügy alatt semmiféle intézetnek, mely a magyar állam területén van, semmiféle segélyt nem ad. (Élénk helyeslés jobboldól.) Hát a mikor hozzátesszem, hogy a megoldásnak az a módja fogadtatott el, hogy a magyar állam pénztárába tététt annak az összegnek a tőkéje, a magyar kormány kezébe, a magyar kormány utalványozza, szakadatlanul ellenőrzi és felügyel rá, hogy akkor a magyar állam méltóságának megsértéséről lehessen beszélni: ezt nem értem, el nem fogadom semmi körülmények között. (Élénk helyeslés jobboldól.)

Rátkay László: Lealázó!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Hát nem! Éppen azt bizonyítottam, hogy nem lealázó. Hanem igenis az volna a lealázó, hogy ha ezt a kérdést folyton ugy engedjük volna, hogy egy-egy pretendált volna valamit és azt mondia volna, hogy joga volna valamit egy külföldi államtól követelni, de a magyar kormány nem engedte, hogy ezt a jogát érvényesítse. Ez lett volna a lealázó. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobboldól.) A t. képviselő ur most azonban már tovább megy és azt mondia, hogy teljesítve van-e hát az, amit a miniszterelnök mondott, mert azt hiszi és az az információ alapján született híte, azt mondia, ugy van informálva, hogy a román kormányunk eszében sinosen azt teljesíteni és odaadni rentében azt az összeget, mint a miniszterelnök ur előadta, hanem le fog majd tenni egy obligációt és hát hogy fizeti-e annak a kamat-jait vagy nem, az az ő dolga. Hát a t. képviselő ur információja nem alapos. Mert tudhatná talán, ha utána járt volna, hogy Románia-ban az a törvény, amelyet én javaslatként akkor, amikor e kérdésről nyilatkoztam, már felemlitettem és amelyet én már, mielőtt a román kamaráknak beadottól volna, ismertem, és amelynek minden részébe hozzájárulásomat kijelentettem, tanujelűl annak, hogy e kérdést kölcsönös loyallással akaruk megoldani, minden utógondolat és hátsógondolat nélkül, azt mondia: (olvassa) „Le gouvernement est autorisé" — a mettre un titre de rente 4% perpetuelle, pour un capital de 962.500 frs produisant une rente annuelle de 38.500 frs. Mit tesz ez magyarul? Azt teszi, hogy a román kormány fel van hatalmazva egy 4%-os rentekötvényt említeni, amely nominatív au nom de l'Eglise St. Nicolas de Brasov pour le gymnase et l'école reale gréco-orientale roumaine de ladite ville entretenus par ladite église". Ez azt teszi, hogy rentét bocsát ki és a 4%-os rentekötvényt tesz ide, amely igenis névre fog szólni. Nem emlékszik a képviselő ur, hogy valahányszor alapítvány történt, valahányszor leköötött öncsül vagyon létesült régen földterentesítvény, rezgalekötvény, nominális névre szólólag adatott ki. Névre szólólag fog tehát kiadni, azt akartuk, hogy semmi egyébre ne tordit-hassak, mint e dolgra és mint alapítvány kezelet-sék. Ebben semmi sincos, ami a tisztelt képviselő ur

felhozását motiválná és bizonyítja, hogy így történt és így állapított meg törvényhozásiilag, amint előzőtám. Hogy a román kormány azt, ami törvényhozásiilag megállapított, teljesíteni fogja, az iránt kétség nincs és semmiféle más kövénnyel, mint román négy percents renél, el nem fogok fogadni. Aláhíthatom ezt a t. képviselő urnak és a törvény kivételében és az egyezség kivételében mást meg sem kísérelhetnek.

Még világosabban mutatja ezt a törvény utolsó paragrafus: L'annuité de la rente perpetuelle prévue à l'art. I. sera passée en service de la dette publique. Ezt azt teszi, hogy a nyilvános adóssági könyvbe van bejegyezve, mint annak kamata és annak annuitása fizetetik és nem segélyként, mint praetendáltot ezelőtt. Gondolom, eléggé informáltam a képviselő urat arra, hogy a maga részéről is be fogja ismerni, hogy azt, amit mondtam, azt egészen híven a tényekhez állítottam oda és úgy fog keresztülvitetni a kérdés egészen szóról-szóra, pontról-pontra, azok szerint, amiket előadni szerencsém volt. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Más megoldást nem fogad el senki semmiféle részében, semmiféle ízében ezen dolognak, mint kijelentetem a t. Haznak. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

A képviselő ur ehhez hozzá méltóztatott fűzni valamit, amire nézve nem maradhatok adósa és ebben szintén van egy kis vadaszkodás, vagy bizonyos kis — hogy is mondjam — nem gyanúsítás, de bizonyos pikáns odaállítás egy dolognak, amelyet azután az olvasó úgy értsen, ahogy akar. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy *Wlassics* miniszter ur annak idején tavaly a budgettárgyalás alkalmával nyilatkozott, hogy a nemzetiségi gimnáziumok és középiskolák felügyelőire nézve tervez valámint és az azóta, azt mondja, más útra terellett, azóta megszűnt és ez az egész elhatározás semmivé lett. Először is azt vagyok bátor kijelenteni, hogy ha a képviselő urnak ezzel talán az lett volna a szándéka, — nem mondom rossz szándéka — hogy egy bizonyos nézetelérést intrígalgion köztém és a nagyon sajnosan most is súlyos beteg *Wlassics* miniszterkollegám közt, akkor van szerencsém felvilágosítani a képviselő urat, hogy köztém és *Wlassics* miniszter közt hivataloskodásom egész ideje alatt egyetlen percot sem véve ki, az egyetlen hivatalos cselekedetet sem véve ki, a brassói ügyben úgy mint minden egyéb kérdésben a legteljesebb egyetértés uralkodott, és uralkodik. (Helyeslés jobb-felől.) Még tudnám mutatni a t. képviselő urnak, hogy a brassói ügyben azt a mezóldást...

Olaj Lajos: *Bécs* buktatta meg! (Zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem Bécs eszénálta, hanem az elhatározásom és azért, mert így tartottam jósnak és *Wlassics* miniszter elhatározása. Még tudnám mutatni, hogy az az egyezség, amelyet a magyar kormány létesített és amelyben mi Romániával a követ utján leveleztünk, azon ajánlat, azon megoldási módozat betűről-betűre, szóról-szóra *Wlassics*nak hozzáam intézett átiratából van átvéve, amelyet előzőleg megbeszélünk teljes egyetértéssel. Ez az egyik. Ami a másikat illeti, mostani leveleimből tudnám megmutatni, amelyeket nekem a szanatóriumból írt, ahol fekszek, hogy köztém és közte legteljesebb egyetértés van minden tekintetben, minden akkor és azóta fennforgott kérdésben.

Ami ezt az inkriminált dolgot illeti, azt mondta *Wlassics*: (olvassa) Szükségét érzem annak, hogy bizonyos nemzetiségi iskolák felett a felügyelői sakkal szigorubb szervezetessék és nemcsak adminisztratív szempontból, de szervezeti tekintetben is, bizonyos iniciatívától nem fogok tartózkodni. Erre azt vagyok bátor kijelenteni, hogy amit a miniszter mondott, amit ezen alapon intendált, azt ő részben létesítette, mert oly gimnáziumokat és középiskolákat, ahol gyanuok merültek fel, sokkal szigorubb vizsgáltak és amit ő intendált, az ellenőrzésnek szigorubb tételét intézményszerű és adminisztratív uton igenis magaménak valloam az első betűtől az utolsóig, meg fogjuk csinálni és egy percig sem volt arról szó, hogy ez az elhatározás meggyengítessenek, vagy más irányba tereltessek. (Helyeslés jobb-felől.) Ezeket tartottam szükségesnek a t. képviselő ur megnyugtására elmondani.

Végül kéri a miniszterelnök *Komlóssyt*, hogy vonja vissza határozati javaslatát, mert a középiskolai tanárok fizetésének szabályozása a jövő évi költségvetés keretében helyet fog foglalni.

(Szavazás. Részletek.)

Komlóssy Ferenc visszavonja határozati javaslatát.

Elnök: Most a szavazás következik!

Rátkay László: Magamévá teszem a határozati javaslatot.

Elnök: Akkor is szavazunk! Fölteszi a kérdést. A többség a határozati javaslatot mellőzi.

A részletes tárgyalás során az egyetemi alapok tételénél

Major Ferenc kért szót annak hangoztatására, hogy azok katolikus alapok.

A gimnáziumok tételénél

Telesky Plátó kéri a minisztert, rendelje el, hogy a nagy-kikindai gimnáziumban a szerb nyelvet és irodalmat is vegyék föl a tantárgyak közé. A tételt elfogadja.

Major Ferenc kéri a kormányt, hogy az iskolákban a baleseteknél való gyors segélynyújtást is taníttassa, továbbá, hogy augusztus havában tételesen közzé egy olyan statisztikát, amely az életpályák tömörségére vonatkozik.

Zsilinszky Mihály államtitkár az életpályák statisztikájára nézve kijelenti, hogy a statisztikai hivataltól fogja hívti, hogy ilyen kimutatást is készítsen. A régiótni segélynyújtás oktatásának bevezetésére nézve nem lát semmiféle akadályt, annál kevésbé, mivel ez költségbe nem kerül. A kikindai gimnáziumban a szerb nyelv és irodalom oktatására

vonatkozólag, amennyiben ez a tanrend keretében elhelyezhető, kifogása nincs.

Dániel Márton határozati javaslatot terjeszt be az iránt, hogy éventint 20.000 korona vétessék fel a budgetbe a középiskolák segélyezésére.

Zsilinszky Mihály ugyanazon okoknál fogva, amelyeket a miniszterelnök felhozott a középiskolai tanárok fizetéselemelése nézve, kéri *Dánielt*, vonja vissza a határozati javaslatot.

Dániel Márton visszavonja indítványát.

Az Erzsébet-nőiskola tételénél

Zsilinszky Mihály államtitkár pótlást nyújt be az Erzsébet-nőiskola telkének és épületének átalakítási költségeire nézve.

A Ház elfogadja s ennek értelmében szavazza meg a tételt.

A népiszkolai tételénél

Belicska Béni a tiszolci iskola részére különös kért az állampénztárból.

Zsilinszky Mihály államtitkár, amennyiben módjában lesz a miniszteriumnak, a kérelmet készséggel teljesíti.

Elnök indítványozza, hogy a tárgyalást most a Ház szakítsa félbe s holnap délelőtt folytassa. (Helyeslés.)

(A kvótabizottság tagjai.)

Széll Kálmán miniszterelnök az Ausztriával fennforgó közös ügyekből kifolyó kiadások arányának megállapítására hivatott kvóta-deputációt megválasztását kéri. A magyar törvényhozás tizenöttagu bizottságot választ, a tagok közül tíz a képviselőház, öt a főrendiház küldöttje lesz. Indítványozza, hogy a bizottság a Ház a jövő szombaton válasza meg.

Pichler Győző tiltakozik az új kvótabizottság megválasztása ellen s úgy látja, *Sághy* Gyula is ebben a nézetben van. Ausztriában kijátszások az alkotmányt, nálunk meg a 67. évi XII-ik törvény-cikkét.

Széll Kálmán miniszterelnök nem fogadja el ezt a leckeztetést *Pichler*től, aki úgy fejezte ki magát, mintha valami óriási stentatúmról volna szó. Ne keressen *Pichler* a kákán osomót, ne találjon ott kijátszást, ahol semmiféle kijátszásról szó nincs. Ő csak azt mondja: ne akarjunk mi az osztrák bizottság teendői felől disponálni, intézkedjék azzal a Reichsrath.

Sághy Gyula nem tudja, miből gondolja felőle *Pichler*, hogy ő kvótabizottság megválasztása ellen tiltakozik. Ő csak azt nem akarja, hogy mi a Reichsrath dolgába avatkozzunk.

Pichler Győző tiltakozik a miniszterelnöknek azon kifogása ellen, hogy ő leckeztetni akarta volna, mert ő csak a kötelességét teljesítette.

Enzsth Ferenc nem látja be, hogy lehet ugyanazon ciklusban két bizottságot választani egyazon kérdésben.

Széll Kálmán: A törvény nem írja meg, hogy a kvóta-deputációt milyen időközökben kell kiküldeni, de az csak nem szorul bizonyításra, hogy a kvótabizottság olyankor ülészik, amikor a kvóta-kérdést meg kell oldania. Nem lehet a kvóta-deputációt a delegációval kombinációba hozni, ennek egyéves a mandátuma, de a kvótabizottságé speciális küldetés.

Barta Ödön az indítvány napirendre tűzését kéri. *Széll* Kálmán miniszterelnök kéri, hogy ne neheztsek a dolgot és ne akarjanak beavatkozni az osztrákok teendőibe, lévén itt csak arról szó, hogy a magyar törvényhozás hogyan gyakorolja kötelességét.

Pichler Győző konstatálja, hogy a Ház nem határozatrképes.

Berzevich Albert hivatkozik a házszabályokra, amelyek ilyen esetre az ülés felfüggesztését rendelik.

Barta Ödön: Az ülés ideje azonban már rég letelt.

Elnök megolvastatja a jelenlévők számát. Konstatálja, hogy csak ötfőtvan vannak jelen.

Kiss Albert: Így semmiféle határozatot nem hozhatunk.

Elnök a Ház hozzájárulásával a holnap délelőtt 10 órakor kezdődő ülés napirendjére tűzi ki a miniszterelnök indítványát, továbbá a közoktatási költségvetés és esetleg az igazságügyi budget tárgyalását.

(Interpelláció.)

Pichler Győző a következő interpellációt terjeszti elő:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy állítólag az államlag garantált cs. és kir. szab. kassa-oderbergi vasút finansziális kezelésében évek óta óriási visszaélések és sikkasztások történtek, melyek által évente a vasút védelme tetemes összeggel karosodott meg, mely összeget a vállalt garancia folytán a magyar állam volt kényyszerűve évente megtéríteni. 2. Igaz-e, hogy a vasuti kezelés és az ott történt visszaélések és a sikkasztott összegek megállítására a kereskedelmi miniszter egy kormánybiztost küldött ki? 3. Igaz-e, hogy ugyanezzel a céllal az osztrák kereskedelmi miniszter is egy kormánybiztost küldött ki? 4. Ha a fentiek tények, hajlandó-e a miniszter ur annak idején, ha a kormánybiztos működéséről beszámol és jelentést tesz, e jelentést a t. Ház elé terjeszteni?

Elnök: Kijátsza a kereskedelmi miniszternek s az ülés: fél 4 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett.

Tisza Kálmán beszéde. A dunántúli ref. egyházkerület tegnap tartotta évi közgyűlését Székesfehérvárott, ahol ez alkalomból a ref. egyház sok kitűnősége jelent meg, *Antal* Gábor püéikus imája után *Tisza* Kálmán megnyitotta a gyűlést szokása ellenére hosszabb beszéddel, tekintettel a pár év óta észlelhető helyzetre s a lapok közléseire.

Beszédeben rámutatott az európszerte mutatkozó reakcionárius áramlatokra, s bár vészdedolmerek tartja ezt az irányzatot, mely áthat hozzánk is, mégis, nyomond, a legnagyobb lelki nyugalommal utasítom vissza azon túlzott aggodalmakat, melyek több oldalról kifejezettek s nem egyszer gyanúsítól sem idegenek. Hát olyan kicsinyhitűek lettünk volna már, hogy ennyitől is féljünk szeretett egyházunkat, azon egyházat, amely a legnehezebb viszonyok között tudta helyzetét megállapítani és megtartani? Ha régebbi időkre nézünk vissza, sokszor vérdpád és gályarabság volt a küzdők sorsa, s még a nem oly régi időkben is szabadságvesztés fenyegette azokat, kik egyházunk igazainak védelmére keltek, de azért akkor megoltalmazták a veszélyeztetett érdekeket. Akkor egyházunkat ildöző ellenséges kormányhatalommal kellett szembeszállani, ma erről, *hala* Istennek, nincsen és nem lehet szó, ma ama veszélyek nem fenyegetnek senkit; — de kétségtelenül veszélynek, esetleg romlásnak megy eléje egyházunk, ha léteérdekeink ápolásában, hívei tulbulzalmának elevenen tartásában megelőznek mások, s a mi nagyvagságunkat saját egyházunk javára kibaszhatják, (Ugy van!) Ezt a veszélyt kell elhárítanunk, és erre nem szükséges támadást intézni bárki ellen is, erre csak az szükséges, hogy a saját szentegyházunk kebelében tegyünk meg mindent az igaz vallásosság, a hitelvekhez való ragaszkodás ébrentartására, s ott, ahol az talán hiányzik, fölébrosztására. (Helyeslés.) S ebben azután saját körében kell működni mindenkinek. Ne vitakozzunk a fölött, ki mit mulasztott eddig, mert az ilyen vita csak eltávolít egymástól (Általános tetszés.). de egyetértőleg teljesítsük mindnyájan azt, ami ezen a téren kötelességünk. (Élénk helyeslés.) Majd szólt a lelkeseknek és a tanítóknak a hitélet ápolása körül való hivatásról s beszédét így fejezte be: Léhet, hogy mint ez máskor is történni szokott, ezen egyszerű szavaim is félre fognak magyarázhatni és intencióim gyanúsítani, de ezzel nem törődöm s ne méltóztassanak ónhitségnek, de csakis egy őregebber önértéses nyilatkozatának venni, hogy ezzel sohasem törődöm s ha egyszer azt éreztem, hogy valami kötelességem, sohasem gondoltam azzal, mi következzék lesz annak reám nézve. (Tetszés.)

Pártértekezletek. Az országgyűlési szabadelvű párt ma este báró *Podmaniczky* Frigyes elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá vette a honvédelmi s a pénzügyi tárca költségvetését és minden vita nélkül megszavazta. Azután kijelölték a kvóta-bizottságra: gróf *Apponyi* Albert, gróf *Csáky* Albin, *Falk* Miksa, *Horánszky* Nándor, *Láng* Lajos, *Mattekovics* Sándor, *Pulszky* Ágost, *Tisza* Kálmán és *Tomasich* Miklós. Elnök felhívta a párt tagjait, hogy a Ház holnapi ülésén már tíz órakor pontosan jelenjenek meg.

A függetlenségi és 48-as párt ma délután 6 órakor *Kossuth* Ferenc elnöklete alatt szintén összejött és *Rátkay* László előadta az igazságügyi tárca költségvetését. A párt kimondotta, hogy a költségvetést nem fogadja el. Álláspontjának a Házban való kifejtésével *Rátkay* bizta meg, aki több fontos teendőre fogja felhívni az igazságügyminiszter figyelmét. A párt elhatározta, hogy vasárnap, e hó 25-én testületileg kivonul *Kossuth* Lajos sírjához, ahol az emlékbeszédet *Komjathy* Béla fogja tartani, *Ilyés* Bálint pedig saját alkalmi költeményét elszavalni. A kvótabizottság megválasztása dolgában a párt elhatározta, hogy a tervezet szabálytalansággal szemben állást foglal.

KÜLFÖLD.

A háboru.

Budapest, március 21.

Hogy a boerek komolyan szándékoznak magukat és országukat megvédeni, mutatja az a tény, melyet mai távirataink jelentenek, hogy a Bloemfonteinől husz kilométernyire északra eső Modder-hídat, amely egyuttal vasuti hid is volt, a levegőbe röpítették, továbbá, hogy szintén északra a Pretóriába vezető uton a Vet-folyó hidját Winburg mellett és a Vaal folyó hidját Kroonstad mellett szintén lerombolták. Ezek a tények roppant érelről és elszántaságról tesznek tanúságot, ha számításba vesszük azt, hogy Lord Roberts már tíz nap óta fáradozik Bloemfonteinben azon, hogy az elfoglalt főváros környékét megtisztítsa. Ez, valamint a Bazutoföld határán

készülő boer lázadás — amely Olivier tábornok visszavonulását van hivatva fedezni, arra vall, hogy az angoloknak nemcsak Krüger folyvást megújuló fenyegetéseivel, hanem a boerok tetterős elszántágával is lesz dolguk.

Mai tudósításaink a következők:

London, március 21.

Március 15-én küldöttség járt Krüger elnök-nél és fölvilágosítást kért tőle a helyzetről. Krüger azt válaszolta a küldöttségnek, hogy a háborút a végső végéig fogja folytatni.

A boerok felrobbantották a Vet és Vaal folyókön átívó hidakat. Johannsburgból és Bloemfonteinből érkező utasok megérfolják azt a hírt, hogy a boer kormány alákánázta az aranybányákat. Buller serege legközelebb előre fog nyomulni. Ladysmithben még egyre nagyon sanyaru a helyzet; tegnap volt az első kenyérkiosztás. A tifusz még egyre pusztit; a két új zászlóalj sokat szenved miatta.

London, március 21.

Az angolok legközelebb proklamációt fognak kiadni, amelyben a transvaali kormány tagjait életükkel és vagyonukkal teszik felelőssé minden kárért, amelyet magánvagyonban tesznek.

Steyn elnök ellenproklamációt bocsátott ki, amelyben közzé teszi, hogy minden polgárt, aki nem akar Anglia ellen harcolni, árulóként agyonlövet. Bazutó föld határán kezdenek a boerok föllázadni.

London, március 21.

Lord Roberts jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Lord Kitchener megszállta Priescát. A transvaali boerok a folyón át elmenekültek. Az angolok elfogták 33 boer katonát és szakmányul ejtettek 200 fegyvert hozzávalóval, más szereket és robbanó lövedékeket.

London, március 21.

Lord Roberts egy tegnapelőtt kelt bloemfonteini táviratban azt jelenti, hogy megkapta a választ arra a táviratra, amelyet Krüger és Steyn elnökökhöz intézett a fehér zászlóval való visszaélés és a robbanó lövedékek használata miatt. Steyn elnök, aki a választ aláírta, kijelentette, hogy nagyon fájlalná, ha olyan dolgok történtek volna, amiket Lord Roberts távirata említ, de Lord Roberts téved. Az elnök azt mondja továbbá, hogy az angol csapatok követtek el a boerokra ráfogott jogtalanságokat s kijelenti, hogy ők robbanó lövedéket sem nem vásárolnak, sem használatukat meg nem engedik. Ellenben nem vonja kétségbe, hogy Cronje táborában találhattak robbanó lövedékeket, mert tudomása szerint a boerok elvették az angol csapatoktól ilyen lövedékeket. Lord Roberts megjegyzi, hogy a vizsgálat kiderítette Steyn állításainak alaptalanságát s azért nem tartja kívánatosnak a levélváltás folytatását.

London, március 21.

Fokvárosból táviratozzák, hogy Milner kormányzó titokban elutazott. Hír szerint Roberts-hez megy, hogy megállapítsa vele Oranje államnak kormányzatát.

Berlin, március 21.

A Wolff-ügynökségnek jelentik Bernből: A boer köztársaságoknak közvetítés iránt való kérelmére a svájci szövetségtanács ezt válaszolta:

A svájci szövetségtanács szívesen működött volna közre a barátságos közvetítésben, hogy a vérontásnak vége legyen. Minthogy azonban a két dél-afrikai köztársaság elnökei Nagy-Britannia kormányánál közvetlenül tettek lépéseket, hogy az ismeretes alapon békét kössenek, a brit kormány pedig erre visszautasító választ adott, minthogy továbbá a brit kormány tudomására adta a washingtoni kabinetnek, hogy nem szándékozik valamely ilyen hatalom közvetítését elfogadni, a svájci szövetségtanácsnak is sajnálatára le kell mondania arról, hogy lépéseket tegyen az elnökök kérelme értelmében, és nem tehet egyebet a mai viszonyok között, mint hogy azt kívánja, hogy a hadviselő feleknek nemsokára sikerüljön megtalálniuk mindkét fél számára a tisztességes megegyezés talaját.

London, március 21.

A Reuter-ügynökség jelenti a boerok Glencoe-melletti táborából e hó 17-éről, hogy a dum-um-töltények elnevezés alatt ismeretes robbanó-töltényekből, melyek a Lee-Metfort puskákhoz valók, s amelyeket a boerok angol katonáknál találtak Natáiban, teljes gyűjteményt állítottak

össze és azt elküldötték az angol hadügyi hivatalnak.

London, március 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Barkly-Eastből e hó 19-éről: A táviró-összeköttetés Dordrechtel ismét helyre van állítva. Az angol menekülők újra visszatérnek ide. Körülbelül 700 puskát 50.000 tölténnyel szolgáltattak be, és nagymennyiségű árut hoztak vissza, melyet a fosztogatók a raktárakból vittek el.

Kimberley, március 21.

Vasárnap egész nap pusztaküzelés folyt a Warrenton mellett álló angol csapatok és a Fourteen-Stream mellett táborozó boerok között. A sötétség beálltával a boerok visszavonultak Christiana felé miután az angol ágyukból tüzeltek rájuk.

Fokváros, március 21.

Egy warrentoni hivatalos távirat jelenti: Az ellenség most kevésbé számos, de megtartja állását a folyó partján, amelyet az angol tábori ágyukkal nehezen lehet elérni. Az ellenség, ugylátszik, elszállította innen ágyuit.

HIREK.

D a l

a borbélyomról meg a keserűségekről.

Szűz borzadály kinozza a vidéket,
És hallom jönni halkán a tavaszt,
Sejtelmes szél parázna csókja éget,
Mely bús szívemben késő könyt fakaszt.
A mindenségéből új lét ibolyázik,
Szépség, erő, vér-illat, buja báj, —
Kék karikák közt szemem könyben ázik. —
Oh Szabados! ma nyiratkozni fáj.

Ma visszazálok annyi, annyi évvel,
És dús hajamra kell gondolni, lám,
Amelyet egykor lilium-kezével
Választott ketté édes holt anyám.
Mi lett belőlem útam annyi mocskán?!
Ki lát még úgy, mint akkoron valék?!
Tisztának, ifjunak?!... Én jó hugoskám,
A többinek vén kezdek lenni rég!

És a legvénebb éppen önmagamnak, —
Te visszahozhatatlan szép tavasz!
Késő megbánás, kinok megrohannak,
A tél kopaszszá tesz és meghavaz.
Mit is jelent a hajnyírás magának,
Oh Szabados?! — azt, hogy néhány hatos, —
Nekem részlettörlesztés a halálnak! —
A részlettüzlet oly utálatos.

De maga Pesten párját nem találja.
Ugy nyir le, mintha volna még hajam!
A rokokó abbé az ideálja,
A bajt nem ismerő, a szótalan.
S mert ily modorban kezel mindig engem,
Hogy kopaszságom már-már tagadom,
Azért először is most dalba zengem.
Másodszer meg tudtára ezt adom:

Mult éjjel, ah, mert jobbat nem tehettem,
Hát olvastam, — oda renomé!
S egy szakadtos cikkében meglepetten,
Képzelve el csak, ezt találtam én;
A nagy ipar minden kis iparággal
Végezni fog, a gép sikert arat, —
S csupán egy mulik el a nagy világgal:
A borbély ipar mindig megmarad!

Gergely István.

Budapest, március 21.

— EUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A galicai oszázgyakorlatok. Az idei év őszén Przemysl vára és a magyar Beszkid-határ között tervezett hadgyakorlatok alkalmából a krakkói, kassai, przemysli és lembergi hadtest olyan hadi létszámot fog képviselni, mint a minő ez országban még soha sem volt együtt. A hadgyakorlat alapterve a következő: Az ellenséges (északi) hadsereg feladata megakadályozni, hogy a Magyarországból előnyomuló (déli) hadsereg Przemyslt elérhesse, ezenkívül igyekeznie kell a Beszkidéken áthatolni. A katonaság a gyakorlatok tartama alatt táborban tartózkodik. A végső munka a vasutaké lesz, miután csaknem az egész haderőt a vasutak fogják állomáshelyeikre visszazállítani. A hadgyakorlaton a következő csapatok vesznek részt: 128 zászlóalj gyalogság, 24 zászlóalj osztrák honvédség, 8 zászlóalj honvédség, 3 vadászzászlóalj, 2 zászlóalj hídász, 18 lovaseszred, 1 osztrák honvéd ulánuseszred, 64 tüzérezred, továbbá szerkesztesapatok és a századokat átlag 40 emberrel szaporítják.

— Magyar emlék a királyné sírján — német gyárból. A magyar ipar dolga úgy áll, hogy nagyon szép vezércikkek jelennek meg arról, hogy így kell pártolni meg úgy kell pártolni, aztán megindulnak a mindenféle akciók, hölgyek, urak gyülekezetekben nagyokat szónokolnak, határozatokat hoznak s amikor aztán rákerül a sor arra, hogy itthon vásároljunk, kiszökök a pénzhez hazafi a külföldi vásárra. Ezt abból az alkalomból mondjuk el, hogy kísült, hogy azt a koszorút, amit a magyar hölgyek Erzsébet királyné sírjára készítették, Berlinben öntötték bronzba. A Berliner Lokal Anzeiger dícsérszik el ezzel, pedig hát egész komolyan szólva, semmi jussa sincs a dícsérvésre. Itt Budapesten van gyár, nem is egy, amely a külföldre dolgozik és a munkája finomsága dolgában kiállja a versenyt a német öntőkkel. Hogy az emlék, amelyet a magyar nők a magyar királyasszony sírjára tettek, mégis német öntődében készült el, az a Lokal Anzeiger szerint, Zalának, az emlék mintázójának, a műve. Az az újság ugyanis ezt írja:

A szerencsétlen fejedelemszony sírja fölött lesz ez az emlék, amelyet Budapesten Zala tanár modellált és amelyet most a Schaeffer és Walcker cégnél (Lindenstrasse) ércbe öntenek. A magyar mester annak idején a siremlék ügyében Berlinben időzött és bár máshonnan olcsóbb ajánlatokat kapott, a Schaeffer és Walcker cég mellett döntött. Tíz nap óta itt van már a gipszmodell és a munka már megkezdődött, mert az emléket július 21-én szállítani kell.

Ha valaki jobban szereti a német munkát, mint a magyart, az az ő dolga. De csodálatos az, hogy az emlék megrendelői beleegyeztek abba, hogy német kezek munkája, német anyag kerüljön a királyné koporsójára a magyar nők kegyeletes megemlékezéseképpen.

— Nemzeti ünnepek. Az isaszegi honvédsíroknál szép ünnepet rendezett Isaszegh polgársága. A síroknál Lukovich Béla pártelnök mondott megnyitó beszédet, Grajzler József, Tankó János, Bajay Ilona, Turai Emília, Nagy György és Várady Károly működték közre a szép ünnepen.

Szei dachelyről írja tudósítónk: A szerdahelyi magyarság lelkesen ünnepelte a szabadság évfordulóját. Este társasvacsora volt, amelyen a hazafias pohárköszöntők egymást érték.

— Katonák nem akarnak magyarul tanulni. A közös hadsereg semmiképpen se akar beleszokni abba, hogy Magyarországon a polgári hatóságokkal magyarul kell érintkeznie — legálább irkálban. Ilyenformán persze garmadával kapja vissza a német leveleit, mivelhogy jussunk van arra, hogy magyart követeljünk tőle. Ma a budapesti térparancsnokság kapott vissza egyet. A központi választmány elnöke, a polgármester felhívta a térparancsnokságot, hogy küldje meg a választmányoknak azoknak a nyugdíjas tiszteknek a névsorát, akiknek választói jogosultságuk van. A parancsnokság felelt is az átiratra, de németül. Visszaküldték neki, hogy fordíttassa le s úgy küldje vissza.

— Az egrí érek adománya. Dr. Samassa József egrí érek tudatta a szőlőszeti és borászati egyesület elnökségével, hogy 30 ezer oltványt bocsát rendelkezésre kiosztás végett. Ez a 30 ezer oltvány 150 szőlőművelő között oszlatott fel, úgy, hogy egyenkint 200 vesszőt kaptak. Az érekek az a szándéka, hogy a szegényebbek mindegyike kapjon szőlővesszőt. Eddig már mintegy 300 termelő részesült ily segélyezésben.

Kívánatra szívesen szolgálók mintázott ajánlatokkal.

FROMMER A. HERRMAN *
* * * **UTÓDA STEINER ARMIN**
magnagykereskedése Budapesten.

Államilag
Glonzárolt
Ióhere- és
Lucerna-
Magyaimat,
* * * valamint * * *
Répa és fü-
Magyaimat.

— **Megpróbálták, de hiába.** A boerok hadi sikereinek a napja, sajnos, letűnt már — legalább egyelőre, ennek a kis nációnak a háborúviselése azonban sok tanulsággal szolgált a világ minden hadseregének. Az például bebizonyosodott, hogy annak, hogy olyan sokáig bírták a küzdelmet a tulnyomó nagy erővel szemben, az volt az oka, hogy remek lövők valamennyien. Mi sem egyszerűbb tehát annál, mint hogy amit ők tudnak és ami számukra végtelen előnyt biztosított a számban, municióban sokkal hatalmasabb ellenség fölött, tanuljuk meg mi is. Erről sokat cikkeztek mostanság a katonai lapok minálunk is, s áttették az ügyet a napisajtóba is a nagyobb publicitás kedvéért a katonai írók. Többek közt a *Magyar Nemzet* című lapársunk is érdekes cikket közölt arról, hogy hogyan használhatná ki a honvédség és a közös hadsereg is a maga javára azokat a konzekvenciákat, amiket a boerok hadviseléséből le kell vonni. A cikket írója elküldte a honvédelmi miniszternek is. Báró Fejérváry hosszasan válaszolt rá s válasza vejeje az, hogy: megpróbálták a dolgot, de hiába. Nem ment, sehogyse ment.

Az érdemes levélnek az a passzusa, amely jellemző a mi saját külön magyar nembánomságunkra, így szól:

A tartalékos legénység állandó gyakoroltatására nézve a céllovészethet és egyáltalában a lövészet iránti előszeretést emelése és ápolása tekintetében történtek már kísérletek az országban. Ugyanis még a honvédség felállításának idejében Magyarország városaiban lövészegyesületek létesülése kezdeményeztetett, mely egyesületeknek a honvédelmi miniszter honvédségi lövegyvereket ármegterítés nélkül, löszert a kiállítás áron boosajtott rendelkezésre, míg a nem tényleges honvédeknek megengedtetett, hogy céllovő gyakorlataikat a nekik ingyen kijáró löszerttel végezzék ezen lövészegegyleteknél. Ily módon az 1872. évig körülbelül 80 lövészegegyület alakult, melynek legnagyobb része azonban, dacára a nagy anyagi támogatásnak, az érdeklődés hanyatlása folytán máharmarabb ismét feloszlott. Egy újabb kísérlet ezen a téren a fenti tapasztalatokból kifolyólag éppenséggel nem keveset sikerrel....

Talán csak az utolsó passzus nem az ebben a levélterjedékben, amit beigazolna a tapasztalat. Most külföldről jönne a kezdeményezés s ez már mindjárt más elbírálás alá esik, mintha itthon találtak volna ki — újra.

— **A pángermánok ellen.** Zajos ülést tartott ma este hat órákor az egyetemi ifjuság a központi egyetem kupolatermében. A gyűlés célja az volt, hogy az egyetemi ifjuság megbotránkozását fejezze ki a fölött az akció fölött, melyet egy pár, Bécsben tanuló magyarországi szász indított abból a célból, hogy Magyarországon német propagandát csináljon. A gyűlésterem zsufolóság megtelt egyetemi hallgatókkal. Ott volt a debreceni egyetemi ifjuság két képviselője is: Kun Béla és Doross Lajos. *Közpösd* Dezső, az Egyetemi-Kör elnöke, üdvözölte a megjelent ifjuságot és megnyitotta a gyűlést. Ezután ismertette a legújabb alakult magyarellenes német-törékvés és izgatás történetét és felolvasta az Egyetemi-Körnek is megküldött német szövegű felhívást. Aztán beterveztette *határozati javaslatát*, mely így hangzik:

1. A budapesti egyetemi ifjuság a legmélyebb megbotránkozással és felháborodással utasítja vissza a hazaellenes lelketlen izgatók vétkes törékvéseit és megvetését fejezi ki irántuk.

2. Az izgató felhívás másolatát német nyelven és magyar fordításban megküldi az összes dévidéki gimnáziumok igazgatóinak és a felsőbb osztályok tanulóinak. Egyben a budapesti főiskolai ifjuság képviselőinek aláírásával és az Egyetemi Kör pecsétjével ellátott felhívást is küld, amely az igazgatókat és a magyar gimnáziumi tanulókat felszólítja, hogy minden erejükkel és legjobb magyar érzésükkel szálljanak sikra a megtévelyítő törékvés ellen.

3. A maga részéről továbbra is eleven figyelemmel kíséri az eseményeket és amikor szükségét lát, a minden erejével és független akaratával fog fellépni a magyarság érdekét veszélyeztető törékvés ellen.

A gyűlés élénk tetszéssel és élénkezéssel fogadta a javaslatot. A zaj csillapultával *Brdzovay* Kálmán beszélt. Utána *Turesek* Károly, egyik osztálytársra a felhívást aláírt hazaárulónak, mondott lelkes beszédet. Ő maga is szász nemzetiségű, de *tiltakozott az erdélyi szászok meggyanúsítása ellen.* Azok, akik a felhívást aláírták, megtévedt sópédrekei az erdélyi szászoknak és meg van győződve, hogy a mozgalom nem fog tapot lenni az erdélyi szászok között. *Doross*

Lajos beszéde után valami *Faragó* Mihály nevű alak botránnyt provokált éretlen szavaival. Ám a komolyabb elem lezavarta a szószékről és *Horváth* Zoltán az időközben megszökött botránnyhóst megérdemelt kritikában részesítette. Ezután egyhangulag elfogadták a *határozati javaslatot*, mire az elnök az ülést bezárta. Az ifjuság hazafias dalokat énekelve ment le a terem-ből az utcára, ahol kiadták a jelszót:

— Menjünk a Nemzeti Színház elé, tüntessünk Keglevich ellen! A színház előtt lefolyt tüntetésről lapunk más helyén számolunk be.

— **Iskola-kötelek kerestetik.** Valamelyik dunamenti városról mesélik, hogy nagy áldozatok árán felépítették a szegény-menedékházat. Mikor aztán felöltették rá a világ legcifrább kupoláját s szép vésett betűvel megörökítették az alapítók kegyességét, akkor kint, hogy ez a dunamelléki város a legboldogabb város a világon, mert nincs benne egyetlen egy ember sem, aki szegénységében menedékre szorulna. Az alapítók ennél fogva tüvé tették a várost s végre tíz forintot vettek valakit, aki beállt szegénynek. Akkor ott az volt a motto, hogy: koldus kerestetik.

Amilyen csodálatos kultúrország vagyunk mi, hát az is megeseik, ami ma megeseik, hogy az ismétlő leányiskolát, amelyet azért kellett felépíteni, mert a törvény parancsolja, bezárták. Bezárták pedig azért, mert nem akadt egyetlen egy tanulója sem. A miniszter sehogysem akarja tudomásul venni az iskola bezárását, a tanács pedig nagyon meg van szorulva, mert ma azt sem tudja, hogy hol van iskolakötelek kisasszony. Úgy van tehát a dolog, mint ama boldog dunamelléki várossal. Ott nincs szegény. Itt nincs iskolakötelek. Tíz forintot pedig lehetne venni ilyen is, hisz pénzért mindent kapni.

— **Csendélet a magánhivatalokban.** A *Királymalom*, amelyről tegnap hírlünkben megemlékeztünk, jóvátette azt a súlyos sérelmet, amelyet egyik elbocsátott tisztviselővel szemben elkövetett. Úgy halluk, hogy az elbocsátott tisztviselőnek megadta az erkölcsi elégtételt, amennyiben a magántisztviselő szövetésével szemben sajnálkozásait fejezte ki a történeten és a végkielégítés dolgában is megállapodott a cég költékéből kivált tisztviselővel. Az eset megelégedéssel regisztráljuk, mert példát szolgáltat arra nézve, hogy a tisztviselők *szolidaritása* mit jelent és mire képes, másrészt pedig a magántisztviselők érdekében változatlanul megmaradunk azon az állásponton, hogy új törvényalkotással véget kell vetni viszonzatlanságos helyzetüknek.

— **Merénylet egy bíró ellen.** Hallatlan eset történt ma Párisban. Az igazságügyi palotában egy gyógyszerész, aki elvesztett egy pert, revolvert szegzett *Glajoux* Bernard törvényszéki elnökre s háromszor rálőtt, de szerencsére nem talpata el. A merénylőt letartóztatták. Az eset roppant szenzációt keltett.

— **A pápai konzisztórium.** Rómából táviratozzák, hogy a pápa végre kitűzte a legközelebbi konzisztórium terminusát. E szerint a titkos konzisztóriumot április 27-én, a nyilvános konzisztóriumot pedig április 30-án tartják meg.

— **Halálozás.** Báró Daniel Ernő édes anyját, özvegy *Daniel* Jánosné, egy nagybeoskereki taviratonk szerint, ma temették el Német-Élemeren, a vármegye nagy részvéte mellett. Jelen volt egész Nagybeoskereki előke. Összes környékbeli községek előjárósága és képviselőtestülete. A temetési szertartást Szabó Ferenc nagybeoskereki apatlebános végezte tényes segédlettel.

Özvegy *Meizer* Ferenccel, született *Schmidt* Franciska 19-iken meghalt 85 éves korában Budapesten. Tegnap volt a temetése nagy részvét mellett.

— **Megfenyegtetett szerkesztő.** *Westl* Adolf bécsi technikus, aki jelenleg Versecen tartózkodik, a *Délvidék* szerkesztőjének, *Perjessy* Lajos tanárnak levelet írt, amelyben azzal fenyegetőzik, hogy mivel a szerkesztő lapjában a Vereinigung tagjait megtévelytett gyerkőcöknek nevezte, ő, mint ez egyet elnöke a szerkesztőt meg fogja verni. A vakmerő ifju ellen *Perjessy* a hatóságna! feljelentést tett.

— **Házasság.** *Moór* Pál tanár, zenészerző, a *Tanügyi Értesítő* munkatársa, eljegyezte *Huszárd* Bertuskat, dr. *Kohn* Antalné leányát Budapesten.

— **Kossuth sírján.** Ma délután az *Aranyossi* féle felső kereskedelmi iskola ifjusága *Aranyossi* Miksa igazgató vezetésével mekoszoruzta Kossuth sírját. A síremlék előtt *Braun* István szavalta el a *Szózatot*; azután *Löwy* Gusztáv mondott lelkes beszédet. A koszorú ez a felirat van: „Aranyossi-féle felső kereskedelmi iskola ifjusága — a szabadság apostolának”.

— **Öngyilkos aggyasztán.** *Mohács*ról táviratozza tudósunk: *Balog* Peter hetvenéves sepei gazda családi viszálykodás miatt fölakasztotta magát.

— **A megfordított Menenius Agrippa.** A jó öreg nem sejtette, hogy valaha Pestmegye a megyei hivatalnokok gyomrával is fog törődni. Az igaz, hogy ez a gondoskodás fura formában történt. A megye ugyanis azt konstataálta, hogy a hivatalnokai esznek, sőt sokat esznek. Ki amennyit. Ezt ő nem tűrheti. Ha már a hivatalon kívül koplálnak, ezt megtehetik a hivatalon belül is. Fejlesztés terhe alatt megtöltötte tehát a megyei huszároknak, hogy villásreggelit szállítsanak a hivatalnokoknak. A megyeház kapuja alatt tehát nem görnyednek délelőttünkint a huszárok a gulyások és söröskancsok sulya alatt. Mivelhogy azonban enni ha nem is szabad, de kell, a vármegye ablakain tíz és tizenegy óra között délelőtt rejtelmes kopogások hallatszanak. Az ablakok nyílnak, egy tintás kéz nyul ki az utcára és szerényen bevonja a sörököt és az ételket. Így követeli jogait a gyomor a megfordított Agrippától. Hát ez kedves látvány, de talán nem egészen helyen való. Reggel nyoelető délután háromig csak igen nagy urak koplalhatnak. A hivatalnokok enni tudnak, enni akarnak, mert enniük kell.

Hát többek közt ezen a bajon is segíteni kell.

— **Öngyilkos műépítész.** A Kerepesi-ut végén lévő *József* főherceg-szállodában az éjjel megjelent egy elegánsan öltözött úri ember több utitaskával s szobát kért. Az első emeleten nyitottak neki szobát, ahol rögtön nyugodni tért s azt a rendeletet adta a szobaleánynak, hogy reggel hét órákor keltessék föl. A szobaleány reggel be is ment a szobába, hogy a vendéget felkeltse, de az ágyában holtan találta nagy vértócsában, halántékán nagy sebbel. Az ágy mellett fektét a revolver, amelyből egy golyó hiányzott. Az asztalon egy papírlap feküdt, amelyen a következő sorok voltak olvashatók:

Az öngyilkos neve *Korda* Mór, nagyváradi születésű harminchárom éves műépítész Nagyváradon. Ők: évek óta tartó betegeskedésem, mely gyógyíthatatlan és utóbbi időkben elviselhetetlen — elpusztult idegek.

A rendőrség az öngyilkos holttestét beszállította a boncoló intézetbe és az esetről jelentést tett a nagyváradi rendőrségnek. *Korda* Mór tekintélyes nagyváradi mérnök volt, az építési irodája szépen győvelmezett. Három évvel ezelőtt nőül vette *Hüllinger* Lipót gyönyörű leányát, a felesége azonban válópört indított ellene.

— **A szocialista vezér szerele.** A budapesti szocialista egyik legagilisabb vezetője volt *Szászfai* József 33 éves könyvtől. Valóságai rajongva hirdette a szocialista győlekenben a nőfűlésésmézt. A szocializmus mellett azonban a szerelem is helyet talált a szívében s a rajongó ember ezen a téren is tulságra ragadtatta magát. A leány szerette *Szászfai* Józsefet, de a rajongó ember nem hitt neki s egyre feltévkendvett. Mikor azonban nagyon elkeseredett, öngyilkosságra gondolt. Ma délelőtt a Hunyadi-utca 33-ik számú házban lévő lakásán revolverrel melibe lötte magát. Amikor a fegyverdőrrénszere berobant a házbeliek, ott találták a szerencsétlen fiatal embert felig aléva a földön, bal melléből pedig patakzott a vér. A seb fölött most is ott lógott a szocialisták vörös jelvénye ezzel a felirattal: *Jogok a népek!* A mentőket hívták segítségül, akik a boldogultat magához terítették és sebtét bektűzték. Az orvosi műtét alatt az életunt egyre ezt mormolta:

— *Milike! Milike!* ...
A mentők sulyos sebével — a golyó bal mellébe a 3. és 4. borda között furódott be — a Rókus-kórházba szállították, ahol most apólják.

— **Luocheni törzslapja.** Királyasszonyunk elvetemült gyilkosának Budapesten való tartózkodása alkalmával a magyar tolonchaz vendégszeretetőben is része volt. Mint minden tolonceról, úgy róla is felvettek akkor egy törzslapot. A toloncházban ezt az érdekes törzslapot nemrégiben megtalálták. A belügyminisztériumban éppen most tervezik a rendőrségi bünyel-gyűjtemények muzeumát, amelyben egyéb érdekeségeken kívül Luocheni sajátkezüleg aláírt törzslapját is ki fogják állítani.

— **A vonat kerekelt alatt.** A rákosi rendező-pályaudvaron az éjjel szerencsétlenül jrt egy munkásember. *Bálint* Imre 23 eszendős máházó a sinek mellett fozalatoskodott, amikor egy mozdony jött arra. *Bálint* a mozdony közeledetkor félre akart ugarni, azonban életevesztette az irányt és a mozdony elé ugrott. A gép elkapta és a kerekék alá sodorta. A szerencsétlen ember jobb lábát a kerekék erőszón összezuzták és más sulyos sérüléseket is szenvedett. A segítségül hívt mentők életveszélyesen megsebesítve viték a Rókus-kórházba.

— **Kifosztott ékszerüzlet.** *Hölzel* Bertalan ékszerésznek az *Ákacia*-utca 64. szám alatt lévő üzletében tegnap késő este betörők jartak. A tulajdonos családjaival az Operaházban volt s mikor onnan visszavért, üzletét kifosztva találta. A betörők az üvegeket átkulcsesul nyitották föl s így hatoltak az üzletbe, ahol a *Wertheim*-kassza nyitva volt s abból mintegy

FŐVÁROS.

(*) A közoktatásügyi bizottság ma délután Fallér Ferenc tanácsos elnöke alatt ülést tartott, amelyen több igen fontos tanügyi kérdés került szóba. A napirend előtt dr. Havass Rezső szólalt föl a magyar ipar érdekében, intézkedést kérve az iránt, hogy az iskolás gyerekek hazai cikkekből szerezzék be szükségüket. Fallér tanácsos kijelentette, hogy ebben az irányban már történt is intézkedés, annál is inkább, mert van egy kultuszminiszeri rendelet, amely ezt megkívánja. Hosszabb vita volt a *tanárok és tanítók melléklafoglalkozásának* kérdésénél. A közoktatásügyi bizottság a tanács régebbi merev álláspontjával szemben megengedhetőnek tartja a délelőtti melléklafoglalkozást, de eltölti az orvosi működést s nem enged meg, hogy pénzintézeteknél nagyobb állásokat foglaljanak el. Még nagyobb érdeklődés nyilvánult a napirend másik tárgya a *korrepció* kérdése körül. A kultuszminiszter ugyanis leiratban hívta föl a főváros hatóságát, tegye tanulmány tárgyává, vajjon sok visszaélésre okot adó elemi iskolai ismétlést oktatókat nem lehetne megszüntetni. A közoktatásügyi bizottságban ma Hegedűs István élesen kikelt a korrepciócikk ellen, mert mint mondá, már Pestalozzi óta elv az, hogy a gyermek az iskolában készüljön el a tanulmányokkal. Havass Rezső, Verédy Károly tanfelügyelő az ismétlést iskolák fenntartása mellett beszéltek, míg Négy László Hegedűs álláspontját támogatta, mert a korrepció szerinte választalat von a gazdag és szegényorsu gyermekek közt. Az érdekes vita azzal végződött, hogy elfogadják Zboray Béla halasztó indítványát és ehhez képest kiadták az ügyet az iskolaszékeknek és igazgatónak véleményezésre végett. Végül a gyermeknépnek több játszótérrel jelölték ki és megszavazták ötszáz koronát Salamon Ferenc szobrára.

Fővárosi viharok.

Egy vállalkozó ajánlatot tett ma a városnak, hogy az általa föltalált viharágyukból vásároljon és akkor sensem éri vihar a szőlőtelepét.

(Könyomat.)

Szó sincs róla, sok a humor ebben a vállalkozásban. Mert reméljük, hogy nem azt a kis szőlőtelepet akarja megvédeni, amelyet úgy sem óvnának meg az ágyuk. Hanem segítségére akar menni a főpolgármesternek, hogy a tárgyalások ezután simán folyjanak. Aminek következtében meg fog alakulni a vihar-bizottság, a vihar-albizottság, a vihar-ellenőrző bizottság. Lesz vihar-tanácsos, vihar-felügyelő, vihar-ügyző, vihar-előadó, vihar-kezelő, vihar-pénztáros. Az ágyu-bizottság betöltésére szintén negyvenhét állást kreálnak. Lesz azonkívül ágyukezelő-bizottság buszonhét taggal. Összesen tehát száznegyvenegy állásra hirdet majd pályázatot a tanács. Ez a pályázat nagy vinart kavart fel, amelyet tehát nem megakadályozni, sőt előidézni fognak az ágyuk.

Végre fel fogják állítani az ágyukat. És ha az elnököl főpolgármester azt venné észre, hogy a gyűlésen vihar van keletkezésben, csak int.... Hat ágyu torkából dörög kifelé a süritett levegő. Az ellenzők halomban hever... árva és özvegyek, Vázsonyi, Kasics és pártjuk jajszáva száll az ég felé.... Az elnök viharos érzelmekkel nézi a pusztulást, de nem árulja el, hogy keblében mily vihar dúl. Mert viharredzett férfiak kezelik a viharágyukat...

Rövidesen megérjük azt is, hogy ágyu-üzlet-telepet állít fel a főváros. A tanácsosok a Hosszu Tom nevű viharágyval fognak a felhőkbe célozni. A kisebb ágyukkal a kisebb hivatalnokok lövöldöznek a felhők helyett a tanácsosokra. Az utcákon fák helyett viharágyuk fognak zöldelni, monumentális díszeket viharágyuk fogják helyettesíteni, a bennszülött fővárosi pedig viharágyut fog sóhajtatni, amikor örök álomra hunyja le szemét.

Szóval, van humor a vállalkozókban.

Pont.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A király operapályázata. A király, tudvalevőleg, Stezer forintot adományozott a millenniumi ünnepségek alkalmából magyar zene-művek jutalmazására. Ebből az összegből a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízása folytán a *Liszt Ferenc Zene-művéször* négyezer koronás pályadíjat tűzött ki eredeti magyar operára. Két pályamű érkezett be; az egyik *Murányvár ostroma*, a másik *Fezeklők* címen. A bíráló bizottság a minap döntött e pályaművek felett és pedig oly értelemben, hogy a jutalmat egyiknek sem ítélte oda, de a *Murányvár ostroma* című operát díjazásra méltónak találta.

** *Vizvári Gyula Pécssett*. *Vizvári Gyula*, a *Nemzeti Színház* jeles művésze, a héten két estén vendégszerepel a pécsi színházban. *Pry Pálban* és *A három testőrben* lép fel.

** *Porzoltó-Lukács Juliska* Sopronban. *Porzoltó-Lukács Juliska*, a *Népszínház* drámai művésznője négy estére terjedő vendégfellépésre kapott meghívást *Sopronba Somogyi társulatához*. A művésznő a héten a *Cigány*, *Kaméltás hölgy*, *Fedora* és *Magdolna* cimszerepeit fogja eljátszani.

** Az Operaházban ma este a hirdott *Figaro lakodalmá* előadása *Takáts Mihály* rekedtsége miatt elmaradt s helyette a *Parasztszeccület* és *Mari*, az *ezred lednya* kerültek színre.

** A pozsonyi színházi kérdés. Dr. *Bezerédy Viktor* miniszteri tanácsos ur a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Tisztelt szerkesztő ur! A *Budapesti Napló* az Országos Színészegyesület alapszabályainak megvitatása céljából a belügyminisztériumban tartott megbeszélés eredményéről adván hírt, a következőket írja:

"Ezen bizalmas ankétén *Bezerédy* miniszteri tanácsos közölte, hogy a belügyminisztérium a pozsonyi kényelvi színészet érdekében bele akarta venni az alapszabályok közé, hogy magyar kóristák külön díjért német nyelvű előadásokon is működhetnek."

A kérdéses bizalmas értekezlet tartásának célja első sorban az országos színészegyesület s a pozsonyi színház vezetősége közt fennfogló ellentétek kiegyenlítése volt s a jelenvoltnak kifejezésre jutott álláspontja, Molnár László egyesületi elnököt kivéve, abban összpontosult, hogy az operai előadások tartására berendezett színházaknak kivételesen megengedjék a *kar megváltására* nem egyesületi tagok szerzőitése is, kik egy évre terjedő gyakorlati engedélyt nyerne az aután kötelesek belépni az egyesületnek körébe. A pozsonyi színház igazgatója által szerződötetett *ily kóristák* azonban az egyesületbe való beépési kötelezettség alól felmentőnek s *ezek részére* az igazgatónak évről-évre adandó koncesszióban kivételesen megengedjék, hogy az otáni már adott viszonyokra tekintettel a német előadásokban mint statiszták és esakis mint ilyenek működhessenek közre.

Ez intézkedés nem az alapszabályokba vétetik fel, az senki sem tervezte. Részemről egyébirant kijelentés erre nézve egyáltalán nem történt. Budapest, 1900. március 20.

Dr. *Bezerédy Viktor*, s. k.

** *Negyvenkét évig színész*. *Miskolc* írják nekünk: *Breznay Géza* szombaton ünnepli a miskolci színházban színészkészségnek 42 éves jubileumát és ezzel végleges visszavonul a színpadtól. Ez alkalomból a saját karöltve a színtársulattal, valamint a színpártoló közönség *Breznay* tiszteletére az előadás után bankettet rendez. *Breznay* bucsu- és jutalomjátékul *Napoleon öcsém*et választotta.

** *Felhő Klári*. Holnap esztörtökön kerül sorra a Népszínházban a felújított népszínművek közül *Rátkay* László népszínműve: *Felhő Klári*. A pályanyertes népszínmű, mely tíz éven át szerepelt a Népszínház műsorán, ezuttal *Szirmai* Imre rendezésében kerül színre, aki az új betanulást vezette.

** *Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban*. A *Telefon Hírmondó* előfizetőinek és hallgatóinak kedvenc szórakozása, a rondes esztörtöki gyermekhangverseny ma is meghozza a maga érdekességét. A hangverseny keretében ugyanis *Péntek* Ferenc ev. ref. lelkész ur fog a *Hírmondó* kis előfizetőinek érdekes felolvasást tartani az 1848-iki márciusi napok jelentőségéről. E gyermekhangversenyek, melyeknek célja a *tanítás*, érdekességüket éppen abban lelik, hogy tanít, oktat, év és nevel a nélkül, hogy azt erőszakosan rákötözték a hallgatóra. Élénk bizonyossága lesz annak a *Péntek* Ferenc felolvasása, mely sem politikai, sem egyéni szempontból nem bírálja a márciusi nagy napok eseményeit, hanem megtanít rajongással vegyes bámulattal tekinteni ma nagyok felé, akiknek neve örökre élni fog. Részt vesznek még a hangversenyben: *Burger* Lona és *Demjén* Mari úrnők, *Ipolyi* István, *Vérségi* Dezős és *Obry* Zsuzsá urak. Este a *Hírmondó* a magyar királyi Operaházban színterületű *Bolygó hollandi* előadását fogja közvetíteni, majd még egy *katona* és *cigány* zenekar játéka közvetíti az előfizetők lakására 11 óráig.

Tüntetés az intendáns ellen.

(Válasz a san-remói ukázra.)

Budapest, március 21.

Az egyetemi ifjuság ma este választott a san-remói ukázra, mely a délutáni előadásokat betöltötte. Körülbelül ötszáz egyetemi hallgató a *Nemzeti Színház* elé vonult és lelkesen megéljenzte *Jászai* Mari asszonyt, aután hatalmasan abucogták gróf *Keglevich* Istvánt, a *Nemzeti Színház*nak ez idő szerint *San-Remóban* üdülő és ugyanott kormányzó intendánsát. Semmiféle szervezkedés sem előzte meg a tüntetést, spontán volt az eredetében és a megnyilatkozásában egyaránt.

A pángermán egyetemi hallgatók akciója ügyében ülésezett ma este hat órák az ifjuság és az ülés befejeztével valamennyien a *Nemzeti Színház* elé vonultak. Utközben a menet folyton éltette *Jászai* Mari asszonyt, akinek tudvalevőleg megtiltotta az intendáns, hogy az egyetemi hallgatók március tizenötödiki ünnepségén közreműködjen. (Az ifjuság az

ukázon megbotránkozott és megbotránkozását nem is tiltotta; erre jött a második ukáz, mely a délutáni előadásokat tiltotta be.)

A *Nemzeti Színházban* már megkezdődött az előadás, mikor a *Kossuth Lajos-utca* felől a tüntetők a színház elé vonultak. Megálltak a főbejárat előtt és ötszáz torok kiáltotta egyszerre:

— Abog *Keglevich*!

— Leug az intendáns!

A főbejáratnál tehetetlenül álltak a színház alkalmazottjai, akiknek — szegény bűnbakok — szintén kijutott az abucogból. Aután a baloldali kapuzó mentek a tüntetők és erőnek-erőjével be akartak menni az udvarba. A kapunál azonban *Karlovcsky* ellenőr az utjukat állta és az ifjak ismét a főbejárat elé mentek, ahol még jó ideig tüntettek *Keglevich* gróf ellen.

A színházban ezalatt javában kotnyeleskedett *Pry Pál*, de bizony a publikum ezuttal kellően elvált érezte magát. Pedig kár volt félnie, — tizenegyet de-aktív ült a színházban. Mind a tizenegyet hivatalból élvezték végig az előadást, amelynek a zavartalan lefolyásában maga a rendőrség sem bizakodott.

Az *Opera* elé akartak menni ezuttal a tüntetők. A tömeg lassan megindult a *Sip-utca* felé. Az volt a céljuk, hogy a *Sip*-, *Dob*-, *Holló*- és *Petőfi*-utcaikon át vonulnak az *Operaház* elé s ott tüntetnek ismét az intendáns ellen. Arra azonban nem számítottak, hogy a *Sip*-utcaiban rendőr-őrszoba van. Ebből a rendőr-őrszobából egy csomó gyalogos rendőr rohant ki kivont karddal s nekiment a tömegnek, amely már a *Holló-utca* felé közeledett. A *Holló*- és *Dob-utca* sarkán a fiataiság egyszerre csak egy szakasz lovasrendőrrel találta szembe magát; a rendőröket *Káldy* felügyelő vezette. A lovasrendőrök neki-vágtattak a tömegnek, amely a roham elől három részre szakadt, hogy így vonuljon az *Operaház* elé. Az egyik rész visszafelé tartott a *Sip*-utcaiban, a másik a *Holló-utca*-ba szorult, a harmadik pedig a *Kazinczy-utca*-n át igyekezett az *Operaház*.

A felügyelő a lovasrendőröket szintén három részre osztotta s a háromielé osztott tömeget egy-egy csapat rendőr üldözöbe vette. Így történt aután, hogy a tüntető csoportok még a *Király-utca*-ig sem jutottak el; a rendőrök szétverték őket.

A leghesebb volt a rendőrök támadása a *Sip*-, *Dob*- és *Holló-utca* sarkán. Itt a lovas és gyalogos rendőrök egyszerre ronottak neki a tömegnek s egy csomó embert alaposan elkardlapoztak. Három letartóztatás történt itt: *Preszburger* Ignác és *Fuchs* Imre joghallgatókat és *Steiner* Zsigmond műegyetemi hallgatót tartóztatta le a rendőrség s mindhámat a *Sip*-utcai őrszobába vitte, ahonnan igazolás után elbocsátották őket.

Hogy a rendőrök *Preszburgerrel* — aki ellen-szegült — nem bántak valami nagyon szépen, az csak természetes. A kabátját letépték róla, amíg az őrszoba felé hurcolták. A szerencsétlen fiatal ember egyre könyörgött a rendőröknek:

— Eresszenek el, mert megfulladok!

— Majd megfulladsz az akasztófán! Mondta neki az egyik jó humorral megáldott rendőr.

Körülbelül egy negyed kilenc volt, amikor a tüntetőket sikerült teljesen szétverni a rendőröknek.

Fuchs Imre és *Preszburger* Ignác a következő panaszos levelet küldtek be hozzánk:

Tekintes Szerkesztőség!

Alulírottak azok közé a szerencsétlenek közé tartozunk, akik a rendőrség brutalitását a *Nemzeti Színház* előtt végigszenvetük. Minden ok és jogos alap nélkül négy-száz szám nélkül levő rendőr megragadott bennünket s noha kijelentettük, hogy nyugodtan követjük őket a kerületi kapitánysághoz, hurcoltak bennünket, a torkunkat és a nyakunkat úgy megragadták, hogy szinte elállt a lélegzetünk. A *Sip*-utcai őrszobában egy rendőrellenőr, midőn a fáradtságtól teljesen elcsigazva egy padra leültünk, rankfürmelt, a padot alólunk kihuzta és a legdurvább kifejezésekkel illelt bennünket. A rendőrök számát, sájnós, nem tudjuk, mert számot nem visolték. Kiváló tisztelettel

Fuchs Imre.

Preszburger Ignác.

San-Remóból bizonyára újabb ukáz jön. Ah, mely gyönyörűség mindez! Már a lovasrendőrök is dolgoznak. Most már kitűnően vagyunk.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A magyar néprajzi társaság közgyűlése. Ma délután öt órák tartotta a néprajzi társaság XI-ik évi rondes közgyűlést, az Akadémia heti üléstermében. Dr. *Munkácsy* Bernát alelnök lelkes hangú beszéd kíséretében nyitotta meg a gyűlést, mire dr. *Sebestyén* Gyula föttárk felolvasa évi jelentését, mely részletesen ismerteti a társaság rendkívül

élenk munkásságát, s különösen kiemeli azokat az örvendős változásokat, amelyeket az idetzett elő, hogy Wlassics miniszter a társaságnak a jelen évtől fogva nagyobb állandó állami segílyt biztosított. Azután dr. Kunes Ignác keleti szakosztályi titkár tette meg jelentését a megalakult keleti szakosztályról. A pénztári kimutatás szerint a társaság vagyona 2284 forint. Megtörténtek végül a választások. Új választmányi tagokul bevalasztottak: Balogh Pál, Pápay József, Esztergály László és dr. Patrubby Lukács a fővárosi és Posta Béla a vidéki választmányba.

MŰVÉSZET.

□ Egy pályázat következményei. Elmondtuk véleményünket a postatakarékpénztár-épületekre kiírt pályázat zsűriének eljárásáról s megírtuk, hogy a magyar művészet nagy kárára ez a zsűri is odaszegődött egy genialis magyar építőművészek rendszeres üldözői sorába. Megírtuk azt is, hogy a zsűri hat hivatalnok tagja egy hetedik hivatalnoknak ítélte oda az első díjat, most pedig kisért, hogy az egész pályázati feltételeket az illyképp díjazott hivatalnok állította össze.

Ez az eset szóba került a Magyar Mérnök-és Építész-Egyesület mű- és középítési szakosztályának gyűlésén, amelynek lefolyásáról az Országgyűlési Értesítő adott a lapoknak tudósítást. Ezt a tudósítást mi is közreadtuk, bízva abban, hogy az Országgyűlési Értesítő helyesen informálták. Közreadtuk mar azért is, mert az ülésen megbeszélétek az általunk kifogásolt zsűrihatározatot, illetve annak precedens jellegét. Az O. É. közleménye szerint az egyesület szakosztálya Sterk Izidor építész helytelenítő indítványát Czizler elnök felvilágosító szavai után elvetette. Ma magától az indítványozótól levelet kaptunk, amelyből kitűnik, hogy éppen az ellenkezője igaz annak, amit az O. É. útján közzétettek. A levél így szól:

Tekintetes Szerkesztő ur!

A mai napilapok az Országgyűlési Értesítőnek tudósítása alapján a Magyar Mérnök-és Építész-Egyesület mű- és középítési szakosztályának tegnap tartott üléséről, különösen pedig ama szerepről, melyet az ülésen én játszottam, oly tudósítást hoznak, melyet helyreigazítani kötelességemnek tartok, miértsin tisztelettel kérem tek. Szerkesztő urat, szíveskedjék e soraimnak becses lapjában helyt adni.

En felszólalásomban tisztán csak az elvi álláspontra helyezkedtem és a bíráló-bizottságot meg nem támadtam. A postatakarékpénztár épület tervpályázatának eredményét pedig csak annyiban érintettem, amennyiben ez az említett pályázattal felmerült incidens megítélésére szükséges volt.

Ugyanis kérdeztem a szakosztályokat:

„A tisztelettség szempontjából összeférhetőnek tartják-e, hogy egy hivatalnok részt vegyen egy pályázatban, melynek programját és feltételeit ő állította össze saját tervei alapján és amely pályázatnak bíráló bizottsága szűkebb hivatalnoktársai által alkotott? És ha ezt kompatibilisnek nem tartják, akarja-e a magyar mérnök- és építész-egyesület mű- és középítési szakosztálya ezen ügyet magáévá tenni, igen, vagy nem? Ha igen, akkor tisztelettel indítványozom, miszerint jelöljenek ki a szakosztályok egy küldöttségét, mely még holnap a kereskedelemügyi miniszter ur ó nagyméltósága elé járul, hogy őt a történetek felől felvilágosítsa és felkérje, miszerint a bíráló bizottság ítéletét helyezze hatályon kívül.”

Teljes ellentétben az O. É. tudósításával, a szakosztályok eme felszólalásomat és indítványomat a jelen voltak gyakori tetszésnyilvánítása mellett, egyhangulag elfogadták, — minden íárma és ellenmondás nélkül, miután én magam hozzájárultam azonnal Czizler elnök ur által javasolt ama lényegtelen módosításához, mely szerint nem a szakosztályok, hanem az egyesület maga terjeszsen fel ugyancsak küldöttség után egy memorandumot az összes miniszterekhez, mely memorandum kifejezett elvi álláspontom hangsúlyozása mellett a pályázati eljárásokról előforduló viisszáz állapotok megszüntetését célozta irányozza.

Személyemre vonatkozó minden egyéb, az említett tudósításban foglaltakat, különösen azt, hogy indítványom nagy visszataszítást szült volna, a valóságnak meg nem felelő kóholymanynak kell tekintenem.

Fogadja tisztelt szerkesztő ur, őszinte tiszteletem kifejezését, melylyel maradtam

kész híve
Sterk Izidor.

EGYESÜLETEK.

(Az V. kerületi Polgári Kör) ma tartotta évi közgyűlését Hüttel Tivadár elnöke mellett. A dr. Hajós Zsigmond által szerkesztett évi jelentés felolvasása után megfogadták a választást a következők eredményével: *Ingázatok:* dr. Mezey Mór, Mezey Lajos, dr. Hajós Zsigmond. *Titkár:* dr. Komlósi Ágost. *Választmányi tagok:* dr. Bedő Albert, Beck Dénes, dr. Bódy Tivadár, dr. Bródy Lajos, dr. Bauer Mór, Dessauer Miksa, dr. Demők Béla, Deutsch Adolf, dr. Praenkl Sándor, dr. Glasner Samu, dr. Herzl Izidor, dr. Kelemen Gyula, dr. Kemény Simon, Liebstein Zsigmond, dr. Murányi Armin, Mandl J. Ignác, dr. Mándoki Mór, dr. Miklósi Henrik, dr. Matrai Gábor, Orosincás József, dr. Roth Miksa, dr. Sebestyén József, dr. Varga Bernát, Weisz Károly, dr. Visontai Soma, Varga Mihály.

Nyiltér.

A jó testvér.

Egy Thunimont-Forge-i (Chapelle-aux-Bois) ifju levele van előttünk, ki fiatal nőstevére iránt valóságos alyai érzést mutat. E fiatal leány már több mint két éve elvesztette atyját s a halálán érzett fájdalom megrontotta az egészségét. Ez idő óta folytonosan gyengült, heves gyomorfájás, főtájás kímázta s lélegzete kimaradt a legeskegyebb mozgásnál vagy ha lépcsőn ment fölfelé. A szegény gyermek átérezte a vérszegénység minden jelenségét s nagy gyöngöcség fonyogta életét, éppen úgy, mint a hogy a sörházak, a neurasthénia, a reuma, a vitustánc, az angolkór fenyegeti a gyermeket, ha a felsőtest jelenségeit egyike vagy másika mutatkozik a meggyengült szervezetben. Pedig mily hamar kórokozhatjuk s gyógyíthatjuk e bajokat, ha a Pink-pilulát, a vér e hatalmas helyreállítóját alkalmazzuk, ugy a mint Cuny ur testvérénél, majd pedig anyjánál tetle.

— Több mint két

éve — írja levelében

— testvérem nagyon

gröngö lett. Nagyon

sokat szenvedett a

gyomra miatt, nem tu-

dot aludni s alig tu-

dott a lábán állni. Szr-

dobogás, fülkódás nél-

kül már nem is tudott

járni. Oldásulraa volt

és jöhetett kiünnöle-

képpen akarták gyó-

gyítani, semmiféle eny-

hülést se érezelt: álla-

pola három hónap óta

komolyabb lett. A Pink-

pilula használatát kez-

dettem meg vele és

meg volt az örömem,

mert alapos gyógyulást láttam. Nagyon erős lett, étvágra megjött, Rózsás és friss arcszín váltotta föl előbbi sápadtságát. Ezt az eredményt látva, anyámnál, ki szintén nagyon szenvedő volt, ugyanezt alkalmaztam s meöndabom önmóknak, hogy szintén nagyon kielőgő eredményt értem el.

Ez azt bizonyítja, hogy a Pink-pilula nemcsak a fiataloknál ér el hatást, hanem hogy az idősebb emberek egészségét is helyre tudja állítani. Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerüzletben. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi irodák: Gablin & Cie, 3 cité Trévise, Paris.

Leghatásosabb
VASAS
ARZENES VIZ
vérszegénység,
női betegségek,
ideg- és bürhe-
tességek stb.
ellen.

Kapható az összes ásványvizes üzemekben, gyógyszer-üzletekben és drogeriákban.
MATTÖNI és WILLE BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ A Petőfi ünnep megrontói. A *Völkessimne* című szocialista újságban két cikk is jelent meg a Petőfi ünnepségek idején. Mindkét cikkben osztálygyűlésekre való izgatást látott a főügyész s *Weltner* Jakob, a lap szerkesztője ellen sajtópört indított. Weltner szerkesztő a vizsgálóbíró előtt *Garbai* Sándort nevezte meg a cikkek szerzőjének, Garbai azonban kijelentette, hogy a két cikket nem ő írta. Weltner ma *Hausstein* Henrik kömvélelőlegényt akarta kintetni avval, hogy tud ilyen cikket írni, ami ellen Hausstein kézzel-lábbal tiltakozott s a tárgyaláson megtartott stílygyakorlaton bizonyságot tette, hogy képtelen meg az ilyen cikkek megírására is. A főügyész ennélfogva a felelős szerkesztőt idézte az esküdtszék elé, ahol ma Weltner tanúkkal akarta igazolni, hogy *Hausstein* adta neki a cikket. A sajtóbiróság nem engedte meg a bizonyítást s megindította a pörbeszédet. A vádat dr. *Séley* királyi ügyész terjesztette elő, védő dr. *Vássonvi* Vilmos volt. Az esküdtek csak az egyik cikkre nézve mondták ki két szóval őt ellen a vétkeességet, mire a sajtóbiróság hat hónapi *dílamfogházra* és kétszáz forintnyi pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. A védő semmisségi pánaszt jelentett be.

Legujabb.

London, március 21.

A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a *New-York Herald* tegnapi távirata a Krüger és Salisbury közt történt táviratváltás dolgában lényegében igaz. *Salisbury* kijelentette Krüger elnöknek, hogy ha valamely angol fogolynak Pretóriában bántódása lenne, azért a két elnök fog felelőssé tétetni.

London, március 21.

Az esti lapok jelentik Kronstadtból e hó 19-áról: Az iten boer legénység harci kedvvel várja a közelítő angolokat. *Krüger* elnök lelkes beszédet intézett a burgherekhez s arra intette őket, hogy a szabadságharcban kitartsanak. Ha az angolok most Bloemfonteint megszállva tartják is, a haza függetlensége végül mégis biztosan megővra marad. *Steyn* elnök hasonló beszédet tartott és felhívta a burghereket, hogy Roberts proklamációjának a fegyverek letételére vonatkozólag hitelt ne adjanak. A beszédek a boerokat lekesedésre tüztették.

TÁVIRATOK.

Béke és háboru Ausztriában.

Bécs, március 21. A csehok a sorozásnál is erősen tüntetnek a német nyelv ellen. Jung-Bunzlauban a sorozásnál a járási választmányi tagok kijelentették, hogy ha nem vezetnek csehül is a jegyzőkönyvet, hazamennek. Minthogy kivánságukat nem teljesítették, kivonultak a teremből és táviratilag panaszt tettek a miniszterelnöknel a sérelemért.

Bécs, március 21. A békelteő konferencia délutáni ülésén a cseh királyság tartományi hatóságainál használandó nyelvkérdést tárgyalták. Az általános jellegű vitában cseh részről dr. Engel, dr. Pacak, dr. Kramarz, dr. Kaizl és német részről Prade, Schöcker, dr. Pergelt és Baernreither fejtették ki kimerítően pártjuk álláspontját. A kormány részéről a miniszterelnök vett részt a vitában. A vita ma nem ért véget és elhatározták, hogy a tartománygyűlési választási reform és az autonóm hatóságok nyelvkérdésének szabályozására vonatkozó két törvényjavaslat tárgyalásának befejezése céljából holnap délután 3 órakor újlet tartanak és pénteken délelőtt folytatják a mai vitát. Az ülés délutáni fél négytől esti fél hétig tartott.

Ujabb bécsi vízvezeték.

Bécs, március 21. A városi tanács mai ülésén dr. Luager polgármester jelentést tett a második *fordulatszervezők* kiépítéséről és azt indítványozta, hogy a terv kivétel a Salzbach vidékén lévő, részben már megvásárolt, részben még csak megszerzendő telkek és a rajtuk lévő, naponkint mintegy 200,000 köbméter vizet szolgáltató források bevonásával mielőbb kezdjék meg. A polgármester jelentése 80—90 millió korona költséget írányoz elő, amelyet költségen után kellene megfizetni. Az elmunkálatakra 95,000 koronát szavaztak meg.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 21. (Értékűzésde.) Váltó Londonra 4.82%^{1/2}. Váltó Párisra 5.15%. Váltó Berlinre 94.%. Ezüst 60%.

New York, március 21. (Terményűzésde.) (Zárlat) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.14% (9.14%) Áprilisra 9.41. (9.51). júniusra 9.34. (9.43). New-Orleansban helyben 9.9% (9.7%) — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphiában 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir:* Western steam 6.37. (6.35). Rohe és Brothers 6.65. (6.65). — *Tengeri* irányzata tartott. Márciusra — (—). Májusra 42.9% (42.9%). Júliusra 42.9% (42.9%). — *Buza* irányzata gyenge. Píros őzsi helyben 79.9% (79.9%). Szeptemberre 73. — (73.3/4). Márciusra 76.9% (76.9%). Májusra 73.9% (73.9%). Júliusra 73. — (73.3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 8.9/16. (8.9/16). Áprilisra 6.80. (6.75). Júliusra 6.85. (6.75). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — *Cukor:* 3.19/16. (3.19/16). — *Őn:* 32.92. (32.80). — *Réz:* 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 21. (Terményűzésde.) (Zárlat) *Buza* irányzata gyenge. Márciusra 65.9/4. (65.9/4). Májusra 66.1/2. (66.9/4). — *Tengeri* irányzata tartott. Májusra 37.9/4. (37.9/4). — *Zsir:* Márciusra 6.02. (6. —). Májusra 6.07 (6.05). — *Szalonna* short clear 6.35. (6.22). — *Sertésus:* Februárra —. —. —. —. Májusra 11.25 (11.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Utolsó csók.

Jövők a kéklő messziégből
Lerongyolódva, kimerülve,
Sivatagokon jöttem átál
Csapkodva égő vágytól fűzve.

Mint a tűzoszlop, járt előttem
Egy megtagadott csók emléke
S mentem utána nappal, éjjel,
Kiszáradt ajkkal, lábzan égve.

Csalogatott vidám madárdal,
Csendes berek szelid nyugalma.
Én csak futottam, mitsem adva
Sem a virágra, sem a dalra.

Vihar támadt rám, tüske tépett,
Véresre sebző ké a lábam...
Én csak futottam reggel, este
És csillagnyelű éjszakákban.

Most itt vagyok, mert meg van írva,
Hogy itt halok meg lábadnál.
Eljöttem, lásd, azért a csókért,
Mit egyszer, régen megtagadtál!

Hiba fekszem addig sírba,
Nem várna benne soha béke,
Felette sírna özvegy gyászszal
Egy el nem ért csók bús emléke.

Mert még az üdvösség ölen is
Lehet tán elmúlása hinni,
De szívet, mely egy csókra vár még,
Az nem lehet a sírba vinni.

Szentessy Gyula.

+ Nevelőnk Törökországban. Abdul Hamid birodalmában az utóbbi időben nagy a kereslet német, angol és francia nevelőnkben. Külföldi lapok óva intik a tapasztalatlan fiatal leányokat, hogy mielőtt Konstantinápolyba mennének, pontosan tudakozódjanak országuk ottani konzuljánál. Ezeknek a leányoknak a legkezezetlenebb ajánlatokat teszik s mielőtt megérkeznek Törökország fővárosába, csakhamar rájönnek, hogy csapdába jutottak. Még azokat a külföldi nevelőket is, akik már jól ismerősek a konstantinápolyi viszonyokkal, nagyon nehéz rábeszélni még a legfényesebb ajánlatokkal is arra, hogy elfoglaljanak olyan állást, amely nekik némileg gyanusnak tetszik. Azért azok az előkelőségek, akiknek nevelőnőre van szükségük, egyenesen Angolországból és Franciáországból hoztatnak maguknak fiatal hölgyeket. De még azok is, akiket csakugyan nevelőnői állásra hívtak meg, csakhamar megbánják, hogy nem maradtak a hazájukban. A nevelőnői állás

a török házakban ugyanis sohasem valami kellemes, mert a nevelőnő mintegy fogolynak érzi magát és rengeteg mód el van halmozva munkával.

+ Castellano gróf palotája. Castellano gróf, visszatérve amerikai utjáról, erélyesen hozzálátott gyönyörű palotájának végleges berendezéséhez. Örült összegeket adott ki már eddig is butorokért és újra megkezdte hajdani pazarlását, ezzel akarván megcáfolni a nagy veszteségeiről, sőt tönkrementeséről keringő híreket. Egész palotáját XVI. Lajos stílusában akarja berendezni. És mivel az e korabeli eredeti butorok rendkívül ritkák, vásárlásai jelentékeny ár-emelkedést idéztek elő az ilyen stíli butorokban. Egy széklet ezer frankkal, egy karosszéköt négyezer frankkal fizetettnek Castellananál. Azt beszélik, hogy a palota berendezése legalább öt millióba fog kerülni.

+ A filozófia. Egy német marhakereskedőnek, aki mondjuk X-ből való, Berlinben tanult a fia. Az ifju a szünidőben haza került. Egyszer végre alkalom nyílik egy kis nyugalmas diskurzusra. Akkor az apa megkérdezi a fiát, hogy tulajdonképpen mit is tanul.

— Bölcsészetet — feleli a fiu.

— Bölcsészetet, mi az?

— Hogy mi a bölcsészet? Hja, ezt nagyon bajos meggyarazni. De majd megpróbálom apám, hogy egy egy példával magyarázzam meg neked a filozófia lényegét. Tehát: ugy-e, te azt hiszed, hogy X-ben vagy, nemde?

— Persze hogy azt hiszem, ez csak világos.

— Nos hát én majd a filozófia segítségével be fogom neked bizonyítani, hogy nem vagy X-ben.

— Ugy! arra nagyon kíváncsi vagyok!

— Tehát: Ha X-ben vagy, akkor nem vagy Y-ban, mi?

— Nagyon helyes, akkor nem vagyok Y-ban.

— De ha nem vagy Y-ban, akkor másutt vagy, nemde?

— Persze.

— No hát, látod, minthogy pedig másutt vagy, tehát nem vagy X-ben!

— Igaz, igaz — dűnyyögi az öreg és elgondolkozik.

Néhány pillanat múlva irtózatosan pofon üti a fiát.

— De apám! — kiáltja ez meglepetten. —

Miért ütöz?

— É-é-é-n? — kérdi az öreg épp olyan meglepetten — én bizony nem ütöttelek meg.

— De bizony megütöttél! Ugyancsak megütöttél! Még most is sajog tőle az arcom.

— Én pedig azt mondom, hogy nem ütöttelek meg.

— De...

— Hát én is szerelmes vagyok. És vagy maga, vagy én!

Ezt most már másodszer mondta, de más hangon, magasabban, szinte síró kiáltással.

Richter ordított?

— Mit akar tőlem?!

Itt nem volt visszhang. Csak ott maradt köztük ez az állati bödülés, befogta az agyag, a sár, az a rettenetes nagy földtömeg, amely fölöttük feküdt, a hátán házákkal, emberekkel, a hó alatt alvó füvecskéikkel.

— Magánál van a revolvere? — mondta Bajtzár.

— Nincs.

— Hát nálam van egy. Itt odább fölállunk. Sorsot húzunk. Az egyik ló elebb; ha talál, jó, ha nem talál, kiáll a másik elibe.

Most nem is gondoltak arra, hogy más számbavehető riválisuk is lehet. Csak egymást látták. A völgyény érezte, hogy most már nincs menyasszonya és vagy az asszony, vagy a halál... A másik pedig azt látta, hogy ez az ember nagyon szerelmes lehet, ha ily sokat áldoz.

Kis kövekkel sorsot húztak. Bajtzáré volt az első lövés. Fölálltak, mindenik a kezében tartotta a mécesét.

A vér mind a fejükben lángolt, lüktetett. Még arra se gondoltak, hogy ha az egyik meghal, a másikat bezárják.

Bajtzár lött és belelőtt Richter karjába. A kis német ordított egyet, aztán a nagy fájdalomban szinte vonitva mondta:

— Összetörte a karomat. Én jövök.

Bajtzár odaadta a pisztolyt. És Richter kegyetlenül, hosszasan célzott. Nem törődött a bal-karjával, de kétszer is le kellett eresztenie a revolvert, úgy tépte a fájdalom az összezuzott esontot. Aztán megint célzott, és nagy csöndben hallani lehetett összeszorított fogain át járó sziszegő mély lélegzetét.

Lőtt és nem talált. A sárba dobta a pisztolyt és megfordult, ment, folytatta az utját a felvonógép felé. Csak ennyit mondott:

— Semmi de, bebizonyítom neked, hogy nem ütöttelek meg, és pedig a filozófia segítségével! Mivel te X-ben vagy, én pedig, mint te az imént kimutattad, másutt vagyok, lehetetlen tehát, hogy megütöttelek legyen!...

+ A test melege. Az emberi test hőmérséklete az általánosan uralkodó nézet szerint barminchét és harmincnyolc Celsius fok között ingadozik és megközelítőleg 37.5 fokban állapítható meg. Dr. Marx, a fertőző betegségek intézetének az asszisztense egy értékesítésben arra mutat rá, hogy ez a szám meglehetősen magasra van tartva. Ó nagyon sok embert megvizsgált a normális hőmérsékletre vonatkozólag és gondos vizsgálatainak az eredményeképpen azt jelentheti ki, hogy az egészséges ember hőmérséklete harminchét fok Celsius alatt lebeg és pedig harminchat és harminchét fok között. Alkalmadtán egészséges embereknél 37.2 fokig figyelték meg az emelkedést, ami azonban egész különös okokra vezethető vissza. Gyakran az emésztési processzus okozta hőemelkedésről van szó, ami olyan emésztési láznak tekinthető. A 37.2 fokon felül lévő hőmérséklet többnyire testi kényelmetlenségekkel van kapcsolatban és többé nem tekinthető normális állapotnak. Ha tehát kétséges esetekben már a reggeli vagy délelőtti órákban a test hőmérsékletének emelkedése 37.2 foknál nagyobb, nagyon helyes, ha napközben, főképp estefelé termométerrel megvizsgáljuk testünk hőmérsékletét.

+ A bibliai Pharaó mumija. Állítólag fölfedezték a bibliai Pharaó mumiját. 1898-ban Lorek az egyiptomi régiség-múzeum igazgatója II. Amenophis sírjában tíz királyi mumiót fedezett fel, amelyből az egyiket Yekh en Yetenének (IV. Amenophis) nyilvánította. Maspero, a mostani múzeumdirektor ezt a tíz mumiót nemrégiben Kairoba vitette és Davessay és Eborff egiptológusokkal megvizsgáltatta. Ezek is megállapították, hogy a mumia valóban a bibliai Pharaóé.

+ Mentesség. A törvényszék elnöke: ... Ön tehát a panaszot a Vörös jaltól lejutott pofon ütötte! Felhozhat valamit a mentesítésére?

A vádlott: Igen nagyságos ur, azon a helyen kérem pompás visszhang van.

A bűnbánó Magdolnák csak azért vezekelnek, hogy szent módjára régi bűneiknek élhessenek. A profán világ től csak azért zárkóznak el, hogy a képzelet után oda visszatérhessenek. És gyónatójuknak mindennap felolvassák ifjuságuk regényét.

Az asszony gyakran csak azért nem siratja meg első szerelmét, mert másodikat nem tudott találni.

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(17)

De nehéz lett volna itt a föld alatt, ilyen magányos helyen ugy tenni, mintha elkerülné a figyelmét. Aztán ideje se volt a gondolkodásra, mert Bajtzár már előtte is állt.

— Richter ur, — mondta minden bevezetés nélkül — jó, hogy találkozunk.

— Állok a rendelkezésére — szölt Richter komolyan, kissé meghajolva.

Furcsán néztek egymásra. A mindig elegáns, európai Bajtzáron piszkos, sáros kabát volt s valahol nagyon mélyen léphetett az agyagba, mert a sár combjág ért, nem is lehetett látni, hol végződik a csizmája.

— Richter ur — mondta — még lehetne huzni a dolgot egy ideig, de az nem ér így semmit. Vagy maga, vagy én.

Richter hallgatott. Várta a többit.

— Itt — folytatta Bajtzár — azt hiszem, nem lehet szó etiketről. Kell a kutyáknak a párba. Nem szeretek a szamaraknak alkalmat adni, hogy smokkoskodhassanak. Nem kell segéd. Én érzem, hogy mi egymás legnagyobb ellenségei vagyunk. Beszéljünk nyíltan: szerelmes ön?

— Az vagyok.
— Az asszonyba?
— Abba.

Mélyen, hétszáz méternyire a föld alatt, két olajlámpa világánál hangzott el ez a szó. A völgyény megmondta, hogy másba szerelmes. És már reszketett, izzott a dühtől. A mécesét igaztoltan lóbázta.

Bajtzár még közelebb ment hozzá!

— Ez semmi. Mit értünk vele.

Aztán fölrándult a vállá, ugy jájt. Távozóban mondta:

— Disznóság.

Elment. Mind messzibb járt tétova mozgással a mécesének lángja. Aztán csak egy kis fényes pont lett a határtalan vaksötétben. Bajtzár fölcsedte a pisztolyt a sárból és szégyellte, hogy az ő eszméje volt ez az örült, rezgényes párbaj. Érezte, hogy ez a fiu lefözte. Kiállt és most ugy viszi az összetört karját, mint valami kissé súlyos, kissé kellemetlen, de azért nem jelentékeny terhet. Megindult ő is az ellenkező irányba. A két pukkanásra senki se jött elő. Egész délelőtt durrögött a dinamit a bányában. Az itt nem újság.

És a mér földhosszu, a szomszéd faluig vezetett keskeny folyosón mindegyre jobban távolodott egymástól a két fénypont. Sötétség maradt utánuk, mérhetetlen, nap nem járta feketeség. És ha most ott maradt volna valaki, ahol az imént szemben álltak egymással, hallotta volna a félnék, gyöngye kocogtatást, alul, fölül, jobbról, balról, hol gyorsabb tempóban, hol kissé fáradtanban, de folytonosan, örökösen, ahogy már talán kétezer év óta hangzik.

XII.

A felvonógépre várni kellett. Épp most indult el fölfele a rozsdadatte, primitív kis vastábla, amelyre köröskörül rács volt verve, s amelyet a terminológia felvonógépnek nevezett, hát a bányászok se nevezhették másként. Kis ideig egymagában állt ott Richter, behunyta a szemét, ugy sajgott a karja. Ez az éles, marcangoló fájdalom ugy végigtepte magát a testén, hogy nem is hallott. Csak akkor riadt föl, amikor egyszerre halk basszushangon szólította meg valaki:

— Szerenese fel!
Egy öreg tót volt, a Pavlik. Régi munkás. Megbillentette a kalapiját, aztán ő is odaállt várni. Mindjárt a nyomában még jött néhány ember. Hallgatva, türelmesen várták a gépet.

(Folytatása következik.)

Ha az asszony csak egy órát áldoz is az ördögnek, százszor óráig szenved meg érte a pokolban. Így tartja ezt a középkor egy legendája. Innen van, hogy a völkös asszonyok sohasem állnak meg az első ballépésnél.

Élni és nem szeretni többé, nem annyit jelent-e, mint mindennap egyszer meghalni?

Napirend.

Naptár. Csütörtök, március 22. — Római katolikus: Oktávius. — Protestáns: Oktávius. — Görög-ország: (március 9.) Szab. 40 vt. — Zsidó: Veadar 21. — A nap két 5 óra 44 perckor. — Nyugszik 5 óra 58 perckor. — A hold két éjjel 12 óra 5 perckor. — Nyugszik déliótt 8 óra 28 perckor.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi államtitkár fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A levelezési elnöke fogad délután 2 órakor. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának ülése. A magyar földrajzi társaság közgyűlése délután 5 órakor a magyar tudományos Akadémia ülésében. A budapesti jászsevárosi jótékony négyzet közgyűlése délután 4 órakor a Jászsevárosi Kör disztermében (Jászsevárosi körút 46. szám.)

A munkások rokktár és nyugdíjnyújtóinak közgyűlése délután 3 órakor az új városháza nagytermében. Az osztálysorsjáték húzása d. u. 9 órakor a Vigadóban. Az országos iparügyvitelők önkormányzatának közgyűlése délután 4 órakor az egyesületi helyiségében, Uj-utca 4. sz. a.

A Szabad Liceumban, a magyar tanítók kaszinójában (Jászsevárosi körút 8. szám) Rouszopolusz Rouszosz: Az új görög népköltészet.

Az építési és műszaki rajzolóok országos egyesületének közgyűlése délután 3 órakor a Kerepesi-ut 30. szám alatti helyiségében.

A szamaritánus egyesület közgyűlése délután 5 órakor az új városházán.

Nemzeti múzeum: Természettörténelmi tára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tára 1 korona belépővel mellett meglátogathatók.

Nemess-kiállítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Székhely-kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Országos képtár zárva.

Kélekedési múzeum zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítás, a Keleti minitár és kereskedelmélettörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzáció a műsor.

Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelőbb szállodája.

Union-Szálloda díszos nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kártyaterem.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés.) Ujonnán berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termek Dobronyi Géza 1-6 rangú zenekarának hangversenye.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Érdekfűtő. A Vorschrift zur Ablegung der Ca'etenprüfung 4. §. b) pontjában az áll, hogy azok a katonák, akik egy vegyes bizottság előtt — de még a sorozást megelőzőleg — vizsgáztak, a hadapródvizsgára bocsáttatnak. Más törvényt nem ismerünk. Ha azonban a katonai iroda önt eredménynyel biztatja, akkor ugyálszik lehet reménye a kedvező elintézésre.

L. E. Toldy Ferenc: Magyar költők élete és Aesthetikai levelek Vörösmarty költszetéről. Beöthy Zsolot: Irodalomtörténet. Ebtvós József: Emlékezés V. M. főbírt. Pinter Kálmán: A bölcselő elem V. lírai költeményeiben. Ezeket a műveket pedig akár melyik nagyobb könyvkereskedésben megkaphatja.

A. W. München. Sziveskedjék nekünk az említett képekről megjelent lapnyilatkozatok közül néhányat beküldeni.

F. A. Deveser. Az állami tisztviselők (tehát a bírák is) már tíz évi szolgálat után nyugdíjképesek. Özevnyi nyugdíj a férj beszámítható javadalmazásának 600 forintjáig 50%, a 600 forintot meghaladó rész után pedig 20%. Gyermeknevelési járulék az anyát megillető nyugdíj egyhatodrésze minden gyermek után.

Hű előfizető. Pécs. Fegyvergyakorlatra bevonuló tisztek tökéletesen azokban a java dalmakban részeseznek, mint a ténylegesek és így kapnak fizetés-emelést és pótdíjat is a megszabott összegben.

119.916. sz. előfizető. 1. Múltóztassék a kurzus igazgatóságához fordulni, a kolozsvári egyetem címen. 2. Ott is már osztálysorsjáték van a kis lutri helyett.

Italmérés. Dombóvár. A pénzügyigazgatóság helyesen és törvényesen járt el.

Sorsjegyek.

Hű előfizető. Sz. J. Nagy-Várád. Pedagóg. F. J. Ó-Buda. F. K. Téth. K. M. Beregszász. M. E. és fia Kassa, sorsjegyeik nem nyertek.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank főtanácsának csütörtökre Budapesten kitűzött ülésre Bilinski Leo lovag kormányzó gyöngékedése miatt ezáltal elmarad és valószínűleg jövő csütörtökre fogják megtartani.

A hivatalos ázsó. A vámilletékeknek ezúttal történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szandadó aranyárkelet pótlékat a pénzügyminiszter 1900. áprilisra 21%-ban állapította meg.

A régi levéltájak. A kereskedelmi miniszter az osztrák értékű régi levéltájak, valamint a folyó évi január 1-jével forgalmon kívül nem helyezett egyéb régi postai értékekkel érvényességének idejét szeptember 30-ig meghosszabbította.

A Dunavölgy öntözési tervével. A földművelésügyi tároa költségvetése során Darányi földművelésügyi miniszter, válaszóva Tiszta Istvánnak, célzást tett arra a kezdeményezésre, amely egy pestmegyel nagy technikai vízmű létesítésére vonatkozik. Erről a nagyszabású műről, amely 18.926 kat. hold, eddig jobbára művelés nélkül maradt földterületet óhaj el foglalni a mezőgazdasági kultúrának, módunkban van a következőket közölni: Darányi földművelésügyi miniszter a kulturmérnöki hivattal elkészítette a Dunavölgy lecsapolási és öntözési tervét. A tervek szerint az öntözési mű közvetlen a főváros alatt, a soroksári Dunaágnál kezdődnek és Kunszentmiklósig 20.000 katasztrális hold terület öntözésére készülne, Kunszentmiklóstól, Szabadszállást és Fülöpszállást érintve, nemkülönben Akasztót, Nádasdort, Sükösdt is, Bajánál torkolnók a Dunába s annak a vidéknek valamennyi belvizeit levezetné. A munkálatok összes költségei a szükséges kisajátításokkal 5 millió 100.000 koronára tétettek. Töketörlesztés és a csatornamű évi fenntartásával egy kat. holdra 3 korona 6 fillér évi hozzájárulás esnek. Ez a terv mezőgazdasági szempontból nagy fontossággal bír és előnyösen át fogja alakítani sok községnek szomorú egészségügyi viszonyait is. A vizgói törvény értelmében Beniczky Lajos, Pestvármegye alispánja az érdekeltséget legközelebb alakulásra hívja meg. A nagyszabású mű 37 községet szabadít meg belvizeitől. A földművelésügyi miniszter a végrehajtó bizottságba Faragó Lipót miniszteri osztálytanácsost, Józsa László műszaki tanácsost és Zlinszky Elek kulturmérnököt nevezte ki. Múltan a tervek kellően előkészítve vannak és a kulturművelésbe megnyert területek évi terhe sem nagy, remény van arra, hogy a közvetlenül érdekeltek nem fogják meghiusítani a tervet, mely a fővárostól le Bajáig éppen a legjobb talajösszetételű földet okkupálja és évek óta a legkomolyabb terv az intenzív gazdaság kezdésére.

A felvidéki állattenyésztés érdekében. Nagy jelentőségű akció indult meg három felvidéki vármegye és pedig Arva, Zólyom, Turóc megye állattenyésztése érdekében, mely újra igazolja, hogy a földművelésügyi kormányzat tervszerű programja van a felvidéki állattenyésztés föllendítésére, Arvában 59, Zólyomban 41 és Turócbán 38 pingvont bikát helyeztek le a községekbe és azokat mérsékelt áron, a legmesszebb menő fizetési kedvezményekkel bocsátotta a földművelésügyi kormány rendelkezésére. A gyönyörű tenyészállatok már megérkeztek a helyszínére.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(39)

— Az utolsó munkáját?... Kéziratot küldött neked? Kérdi Milde csodálkozva. Ilyen boldodot nem hallottam még.

— Na na, csak nem kell személyeskedni, — inti az ügyvéd.

Ole egy szót sem felel.

— Igen, bocsáss meg, Ole, de hát miért küldte éppen neked? — kérdi újból Milde és nem enged.

Igens egy pillantást vet Ágotára; ugy lát-szott, hogy félfüllel odahallgat, miközben Hanka asszonnyal beszélget. Igens Mildehez fordul s röviden elmondja, hogy van a szemtelenségnek bizonyos fajtája, melyet még a jó barátok sem tartoznak túrni; érti?

Milde harsogó kacajra fakad. — Isten ugye — mondja — ilyen boldodot még nem látott. Talán meg van sérteve? Ó semmi rosszat nem gondolt... hehe, semmi rosszat nem gondolt orval a kérdéssel; csak olyan furcsa volt neki az egész, hogy — — Na jól van hát, ha nem akarják, hát nem furcsa...

Ole elővette a kéziratot.

— Valami különös ez — mondta. Az a címe, hogy: Régi emlékek.

— Nem, nem, hadd olvassam el én — mondta Norem és kinyújtotta a kezét — talán én jobban értek a felolvasáshoz.

Ole átadta a kéziratot.

— Jehovának sok a dolga... kezdte Norem.

— Itt a szélére azt írta Ójen, hogy nem Javeh-nól van szó, hogy megértették.

Johovának sok a dolga, nagyon sok. Egy éjszakán, mikor az erdőket jártam, nálam volt-

leszállt hozzám. Én arora borulva feküdtem és imádkoztam.

Éjszaka volt, imádkoztam és az erdőn mély-séges csend honolt. Olyan volt az erdő, mint egy megfoghatatlan fogalom, az éjszaka meg olyan, mint a némaság.

Ekkor jött le hozzám Jehova.

S mikor leszállt, elutott előle a levegő, elolvadt, mint a hó, a madarak elszálltak, én magam pedig a földre fogódtam, a fába és kövekbe.

— Te hívtál? — kérdezte Jehova.

— Én hívtak bánatomban, — feleltem.

És Jehova szólt: Azt akarod tudni, hogy mit válaszszál inkább, a szépséget-e, a szerelmet-e, avagy az igazságot? És szólt Jehova: Tudni akarod?

S mivel azt kérdezte, hogy akarom-e tudni, nem feleltem, hanem hallgattam, mert ő tudta gondolataimat.

Ekkor Jehova megérinté szememeit és én láttam:

Egy asszonyt láttam, mely az ég felé repült. Meztelen volt s ha mozdult, ugy reszketek fehér tagjai, mint ahogy a szelyem reszket; ugy repült az ég magasságáig, hogy napkeltének nézhettem volna, hajnalpír vette körül, a nap beragyogta sugarával, az égen pedig piros színek szálltak, igen, mintha vérről öntötték volna körül a világot, Fehér volt és karesu. Szemei mint két kéklő virág, amely lelkeim felett illatozik. Ha rámme-redtek, simogatták a lelkeket s ha beszéltek velem, könyörgésre vált a pillantásuk. A hangja olyan volt, mint a tenger esilógása.

Felkeltem a földről, kinyújtottam karjaimat s ő hívott, vont magához, tagjai pedig remegtek a gyönyörtől. Lelkem is remegett, feléje indultam, ajkamat nyújtottam s bezárultak szempilláim...

Mikor felpillantottam, már öreg asszony lett belőle. Korra öreg és tagjait megviselték az évek, alig volt már élet benne. Mikor felpillantottam sötét volt az ég; igen végtelen sötét éjszaka s az asszonynak már haja sem volt. Fel-

néztem rá s nem ismertem őt meg s nem is-mertem meg az eget sem. Az asszony eltűnt.

— Ez volt a szépség — mondja Jehova.

— A szépség mulandó. Én vagyok Jehova.

És Jehova újból megérinté szempilláimat és én újból láttam.

Magas erkélyt láttam a kastély oldalán. Két ember állt ott, két ifju, két boldog ember. A nap rászórta sugarait a kastélyra és az erkélyre, a két emberre. Onnan az utra, a mély utra és a mély ut köveire. Mind a ketten fiatalok voltak még, az élet tavaszában, beszédjük édes szavak sokasága, gyönyör füzte, gyönyör vonzotta őket egymáshoz.

— Látod e virágokat a mellemen? kérdezte a férfi. Tudod-e, miről beszélnek? Hátradólt az erkély korlátjához és így szólt:

— Ez a virág, melyet te adtál nekem, azt susogja, azt leheli nekem és nekod: Szerelme-sem, királynóm, Alvilám, Alvilám! Hallod?

A nő mosolygott s a földre nézett, kezébe vette a férfi kezét, a szívére szorította s így felelt: Hallod-e, hogy mit beszél az én szívem? Az én szívem hozzád repül és elpirul az izga-lomtól. Az én szívem dadog az örömtől s szól:

— Szerelmesem, előttem állok s megsemmi-sülök, ha rém tekintesz.

Az erkély rácáshoz támaszkodott s szerel-mesen dobtant meg szíve. Alant pedig szörnnyű mélység tátongott, keményre taposott ut. Lefelé mutatott az örvénybe s így szólt:

— Egy szavad s leugrom a mélységbe! És újra szólt:

— Dobjd le a legeződet és én leugrom érte. Utána ugrom.

Igy szólt. Nagyot lélekzett, kezét a karkára tette s kihajolt az erkély rácáson. Ugrásra készen.

Ekkor rémülten sikoltottam s kinyitottam szememet.

(Folytatása következik.)

A Magyar Jelszolg Hitebank 4 1/2%-os községi kötelezőinek tervszerű évi sorsolása, az ápril 1-jére eső vasárnap miatt már a megelőző napon: azaz szombaton, március 31-ikén d. e. 10 órakor lesz a bank helyiségeiben.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36,50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 39,60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi márc. 20-án. Készlet 216 darab. Érkezett 362 darab. Összesen. 578 darab. — Eladott 298 darab. Maradt 180 darab. — Napi árak: 120—180 kgz. sulyban 95—102 koronára, 220—280 kgz. sulyban 98—102 koronára, 320—380 kgz. sulyban 96—102 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 80—90 koronára. Malacok 70—korona 100 kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, március 21.

A kínálat mérsékelte, a kereslet korlátozott volt. Forgalomba került 15,000 métermázs buza nyugodt hangulat mellett 2 1/2—5 fillérrel alacsonyabb áron.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 8 K. 07 1/2 f., 1200 mm. 81 k. 8 K. 15 f. (sárga), 1200 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 1000 mm. 80 1/2 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 80 1/2 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 1/2 k. 8 K. 10 f., 2000 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 75 f. 300 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f. (sárga), 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 f., 2000 mm. 77 k. 8 K. — f. (H.-M.-Vásárhely), 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 1500 mm. 76 1/2 k. 7 K. 85 f. (makói).

Pest megyei vidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f. (sárga), 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 70 f. (sárga), 300 mm. 79 k. 7 K. 80 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 60 fillér.

Erdélyi: 150 mm. 79 k. 8 K. — f. (árpás). Raktár ár: 2870 mm. 75 k. 7 K. 80 f.

Mind 8 hónapra.

Rozs: 300 mm. 6 K. 25 f., 100 mm. 6 K. 37 1/2 f. Zab: 100 mm. 5 K. 35 f., 100 mm. 5 K. 25 f., 100 mm. 5 K. 10 fillér.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktőzsde szokásai szerinti, készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	Kiló	100 kilogramm ár		Kiló	100 kilogramm ár		
		K-60	K-12		K-60	K-12	
iszavidéki	6	75	2,55	7,50	73	7,45	8,—
"	"	7	7,40	7,05	80	7,85	8,10
"	"	7	7,48	7,28	81	7,90	8,15
"	"	7	7,50	7,95	—	—	—
fehérmegyei	6	75	7,50	7,38	72	7,00	—
"	"	7	7,85	7,10	80	7,78	7,93
"	"	7	7,40	7,65	81	7,90	8,05
"	"	7	7,76	7,70	—	—	—
pestvidéki	6	75	7,10	7,85	79	7,58	7,73
"	"	7	7,29	7,40	80	7,80	7,98
"	"	7	7,77	7,50	81	7,80	7,98
"	"	7	7,10	7,80	79	7,60	7,75
"	"	7	7,85	7,40	80	7,78	7,96
"	"	7	7,33	7,60	81	—	—
bánsági	6	75	7,45	7,60	—	—	—
"	"	7	7,45	7,30	79	—	—
"	"	7	7,20	7,80	—	—	—
"	"	7	7,40	7,88	—	—	—
"	"	7	7,38	7,55	—	—	—
"	"	7	7,45	7,78	—	—	—

Egyéb gabonafajták	Kiló	100 kilogramm ár		
		K-60	K-12	
Rozs	uj elszórt	—	6,30	6,81
"	uj másodrendű	—	6,10	6,30
Arpa	uj arany	—	5,30	5,70
"	uj éretlen való	—	5,45	5,85
"	uj szőlősele való	—	—	—
Zab	uj	—	5,50	6,45
"	uj	—	5,25	6,30
Tengeri	uj	—	—	—
Repece	uj	—	13,—	12,50
Kócska	uj	—	—	—
"	uj	—	5,30	5,80

A határidőüzlet folyamán a következő kötés történt:

Buza áprilisra . . .	7,51—7,46—7,47
Buza októberre . . .	7,75—7,70—7,71
Rozs áprilisra . . .	6,30—6,32
Rozs októberre . . .	6,56—6,53—6,54
Zab áprilisra (1900) . . .	4,93—4,91
Tengeri 1900. májusra . . .	5,31—5,26—5,28
Repece augusztusra . . .	12,50—12,55—12,60

Dél egy óra kor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra . . .	7,53 pénz	7,64 áru
Buza októberre (1900) . . .	7,75	7,76
Rozs áprilisra (1900) . . .	6,32	6,34
Rozs októberre . . .	6,56	6,58
Zab (1900) áprilisra . . .	4,92	4,94
Tengeri (1900.) májusra . . .	5,33	5,34
Repece augusztusra . . .	12,65	12,70

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.) . . .	7,47—7,48
Buza októberre (1900.) . . .	7,70—7,71
Rozs áprilisra (1900) . . .	6,32—6,33
Rozs októberre (1900.) . . .	6,54—6,55
Zab áprilisra . . .	4,92—4,93
Tengeri májusra 1900. . . .	5,28—5,30
Repece augusztusra	12,65—12,75

A budapesti értéktőzsde.

A közlego ellátás előre érezteti hatását s miután csak gyenge impulzusra volt szükség, hogy a lanyha irányzat, amely értéktőzsdénken elharapódzott, felszínre jusson, nem megy csodaszamba, hogy a mai üzet, főleg kezdetben, nyomott hangulat mellett ment végbe. Az összes értékek hanyatlottak és gyengén zárultak. — A legérzékenyebb áruvesztéget államvasuti részvények szenvedték, amelyek főleg bécsi kontremin-eladásokra estek; ehhez járult több helybeli bankéög firszirozott eladása, minek folytán az érték csaknem 8 koronával hanyatlott s csak végül javult fedezésekre 1—2 koronával. A zárlat gyenge volt.

A helyi piac üzletellen volt előtőzsdénken. A déli tőzsde kezdetben csekély forgalom mellett gyenge maradt, később javult, főleg bécsi váltólekre, amelyeknek kiinduló pontján a jobb politikai fellegás szolgált. A zárlat kellemesebb volt, sőt a késő déli órákban kedvezőbb hangulat terjedt el. A helyi piac mindvégig üzletellen és gyenge magatartású volt; Közutik és Rimamurányi visszafejldtek, míg Salgó egy-két koronával javult. Valuták és ércváltók merevek.

Az előtőzsde: hanyatló.
Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 751,40—752.—, Osztrák magyar államvasut 642.——645,50 Rimamurányi 625.—, Jelzslőgbank 462.——462,50.

A déli tőzsde: javult.
Magyar hitelrészvény 750.——751.—, Osztrák hitelrészvény 751,60—753,80. Osztrák-magyar államvasut 643,20—646,60. Leszámítoló-bank 498,50—499.—, Rimamurányi 625.——626.—, Közuti vasut 663,20—665.—.

Forgalomba került: 4%-os magyar koronajáradék 93,70, Salgótarjáni részvény 629—627 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárójakor maradt: Osztrák hitelrészvény 753,20, Magyar hitelrészvény 750.—, Leszámítoló bank 498.—, Rimamurányi vasmű 624,50, Osztrák-magyar államvasut 645,50, Közuti vasut 662,50, Városi villamos vasut 340.—korona.

A budapesti terményfőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremeg: lucerna magyar 38.—48.—korona, vörös aprószemű 50.——82.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 64.——70.—korona, nagyszemű 72.—75.—korona. Disznózsír: budapesti 54.——54,50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 44,50—45.—korona, 3 darabos 46.——46,50 korona, füstölt 49,50—50.—korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16,50—17.—korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21,50—22.—korona, 85 darabos 28.——28,25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14,50—14,75 korona, 100 darabos 21.——21,50 korona, 85 darabos 27.——27,50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.——18,50 korona, szerbiai 16.——16,50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonafőzsde.

Bécs, március 21. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A határidőüzletben az irányzat a gyöngülés felé hajlott s a forgalom is kedvezőtlenül alakult. Az üzet nem volt élénk. **Jegyzetek:** Buza tavaszra 7,65—7,66, május—júniusra 7,70—7,66—7,67, őszre 7,88—7,86—7,87. Rozs tavaszra 6,66—6,67, május—júniusra 6,89—6,88—6,70, őszre 6,84—6,85. Zab tavaszra 5,28—5,30, május—júniusra 5,34—5,33, őszre 5,58—5,60. Tengeri május—júniusra 5,58—5,57, július—augusztusra 5,63—5,66. Repece augusztus—szeptemberre 12,90—13.—. Felmondottak 1500 métermázs zabot. A készpénz piacán a forgalom csekély s az irányzat lanyha volt. Maradt: Buza tavaszra 7,65, május—júniusra 7,66—7,67. Rozs tavaszra 6,67.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén ismét egészen kedvetlen volt a hangulat.

A déli tőzsdén tartott az üzletosen, Később valamivel javult budapesti vásárlásokra.

A zárlat szilárd.
Bécs, március 21. (Magyar értéktőzsdéről.) 4%-os aranyjádék 97.—, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141,50, Magyar vasuti kölesön ezüstben 100,46, Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.—, Magyar leszámítoló és pénzüdtőzsbank 124.—, Rimamurányi vasút részvény 311,50, Magyar koronajádék 93,55, 4%-os Magyar földtőzsbank kötvény 93,10, Magyar hitelbank részvény 187,50, Magyar nyvoremény kölesön sorsjegy 164.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény 88,75, Magyar kereskedelmi bank 273.—.

Bécs, március 21. (Osztrák értéktőzsdéről.) 4 1/2%-os papírjádék 93,30, 4%-os osztrák aranyjádék 98,25, 1860-évi sorsjegy 136.—, Osztrák hitelsorsjegy 398,50, Angol-osztrák bank 127,75, Déli vasut 25,50, Dunaeözházai részvény 73,50, Dohányrészvény 162,50, Cseszári és királyi arany 11,41, Német bankváltók 118,60, 4 1/2%-os ezüstjádék 99.—, Osztrák koronajádék 99,50, 1864-iki sorsjegy 200,75, Osztrák hitelintézeti részvény 235,50, Unionbank 154,75, Osztrák Ländlerbank 117,25, Osztrák-magyar államvasut 134,60, Elbavölgyi vasut 122,75, Alpesi bányarészvény 262,25, 20 frankos arany 19,30, Londoni váltóár 242,85, Bécsi Tramway 135,25. Az irányzat nyugodt.

Bécs, március 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 225,50 Magyar hitelrészvény 187,50, Angol-Osztrák bank 124,75 Union bank 135,75, Ländlerbank 154,75, bankjegysűlet 117,25, osztrák magyar államvasut részvény 134,75, északnyugati vasut részv. 25,60, elbavölgyi vasut 123.—, dunagözházai részv. 119.—, alpesi bányarészvény 153.—, májusi járadék 262.—, osztrák koronajádék 312.—, magyar arany 99,30, magyar koronajádék 93,55, német birodalmi márká készpénz 122.—, ultimóra 118,63, törökorszájegyek 118,58, rimamurányi vasmű —, déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 1850 Lombard —.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 21. (Tőzsdéi tudósítás.) Prolongáció pénzért ma 7%-ot követeltek. A pénzpiacnak ez a helyzet megakadályozta a forgalom meglénkülését és e miatt az árfolyamok hullámszája jelentéktelen maradt. Később részben a második tőzsdében a megnyitáshoz képest szilárdabbak voltak. Magánleszámítolási kamatbázis 5 1/2%-os.

Berlin, március 21. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjádék 98,30, 4%-os osztrák aranyjádék 99,25, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajádék 92,60, Osztrák magyar államvasut 137.—, Kassa-oderbergi vasut 88,53, Bécsi váltóár 84,25, Magyar vasuti beruházási kölesön 100,80, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 197,25, Altalános villamosági Edison 252,25, Gelsenkircheni 212,75, Laurakohó 275,40, 4 1/2%-os ezüstjádék 98,10, 4%-os magyar aranyjádék 96,80, Osztrák hitelrészvény 235.—, Déli vasut 28,50, Károly Lajos vasut 100,25, Orosz bankjegy 218,15, 4%-os orosz kölesön 99,10, Török dohányrészvény 150.—, Olasz járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harneri 330,25. Az irányzat ingadozó.

Berlin, március 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Népszerűsálatkos magyar aranyjádék 96,80, Magyar koronajádék 92,60, Osztrák hitelrészvény 235,10, Osztrák-magyar államvasut 137.—, Déli vasut 28,50, Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschthor 302,50, Orosz bankjegy 216,15. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, március 21. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjádék 98.—, 1860. sorsjegy 138.—, Déli vasut 28,25, 4%-os osztrák aranyjádék 99.—, Osztrák hitelrészvény 235,10, Osztrák magyar államvasut 136,50, Olasz járadék 94,55, 4%-os magyar aranyjádék 97,10. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 21. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjádék 99.—, 4%-os osztrák aranyjádék 99,20, Magyar koronajádék 92,60, Osztrák-magyar bank 127.—, Déli vasut 28,60, Elbavölgyi vasut 124,70, Londoni váltóár 264,73, Bécsi bankjegysűlet 136,40, Villamos részvény —, 4%-os magyar aranykölesön 80,60, 4 1/2%-os ezüstjádék 98,10, 4%-os magyar aranyjádék 97,05, Osztrák hitelrészvény 234,50, Osztrák-magyar államvasut 136,50, Északnyugati vasut 117.—, Bécsi váltóár 841,80, Párisi váltóár 812,33, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 264.—, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 21. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Arfolyamok január, Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 235.—, Osztrák-magyar államvasut 137.—, Déli vasut 28,60, Osztrák aranyjádék —, Olasz járadék 94,75, Laurakohó —, Harneri 231,60, Discont —, Alpesi —, Bécsi bankjegysűlet —, Nyugodt.

Páris, március 21. (Zárlat.) 3%-os francia járadék 101,47, Olasz járadék 94,30, Osztrák-magyar Államvasut 690.—, Francia törleszt. járadék 100,10, 4%-os magyar aranyjádék 97,60, Török dohányrészvény 318.—, Osztrák Ländlerbank 515.—, 3 1/2%-os francia járadék 103,15, Osztrák földhitelintézeti részvény 1274, Déli vasut —, 4%-os osztrák aranyjádék 99,50, Otomanbank 577.—, Párisi bankrészvény 1064, Alpesi bánya részvény —, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 21. A sertésüzlet irányzata változatlan. **A Hízott sertések ára:** I. A Magyar elsörendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 94—96 fillérig, Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 100—102 fillérig, Fiala közép (páronként 251—320 kilogramm felüli való sulyban) 100—102 fillérig, Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 99—100 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) — krajcárig, Közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — krajcárig, — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig.

Foulard-selyem-ruha 8 fnt 40 krtól **Henneberg G.** selyem-Zürichben. Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendeltek. **Ca. és kir. udvari szállító.**

cárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 820 kilogramm felüli súlyban) fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 200 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 97—98 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 95—97 fillérig.

Sertéslejtés márc. 1900. márc. hó 19. napján volt készlet 28768 darab, 1900. március hó 20. napján felhajtott 1419 darab, 1900. évi március 20. napján elszállított 334 darab, 1900. március hó 21. napjára maradt készletben 28863 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 21. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Héjja Kálmán kolozsvári törvényszéki joggyakorlókat a tekei járásbíró-sághoz aljegyzővé, Kovácsics Ferenc eszékertényi kir. járásbíró-sági telekkönyvi felosztási díjnyeltes és eszékertényi, Makra László titeli és Dietz János szentendrei járásbíró-sági díjnyelteseket a losonci járásbíró-sághoz imkokká. A budapesti ítélőtábla elnöke Szabó Lajos ügyvédjelöltet a budapesti kerületi bíróság díjas joggyakorlókká, Acs Gusztáv és Füredi Gyula végzett joghallgatókat a budapesti ítélőtábla kerületi bíróság díjas joggyakorlókká. A kassai ítélőtábla elnöke Lihán Jenő díjtalan joggyakorlókat a kassai ítélőtábla kerületi bíróság díjas joggyakorlókká, Kravetz Miklós díjtalan joggyakorlókat a kassai ítélőtábla kerületi bíróság díjas joggyakorlókká. Az aradi törvényszék Rétyi Gazda János nagy-kikindai lakost bítes magyar-román tolmácsává a borosjenői járásbíró-ság mellé. A törvény-

szék elnöke Nyitrai József székelyvári járásbíró-sági díjnyeltes és kiszolgáló csendőrt a maros-ludasi járásbíró-sághoz III. osztályú hivataloszóvá. A győri főügyész Farkas György győri törvényszéki fogházért a győri ügyészséghez harmad- osztályú hivataloszóvá nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Papp Antal kulai járásbíró-sági telekkönyvi betűszerszerző segédelekkönyvezetést a hatvani járásbíró-sághoz, Ferenczy Gyula budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki és Biczó Dezső debreceni ítélőtáblai írnokot kölcsönösen áthelyezte.

Megőrvítések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Straub L. Gyula temesvári állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt és Komenczy Kálmán kassai állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt állásukban végleg megőrvítette.

Feljegyzések. Irnok a mákói járásbíró-sághoz 4 hét alatt. Díjnok a munkácsai járásbíró-ságnál 2 hét alatt. Számgyakorlók a szolnoki pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. Másodorvos a lipótvárosi elmeegógyintézetben április 30-ig. Hivataloszó a karánsebesi törvényszékénél 4 hét alatt. Díjnok a német-bogsnai járásbíró-ságnál 2 hét alatt. Hivataloszó a nagy-szalontai járásbíró-ságnál 4 hét alatt. Hivataloszó a margittai járásbíró-ságnál 4 hét alatt. Albíró a pécskai járásbíró-ságnál 2 hét alatt. Főjegyző a lipótvári fogházhoz április 20-ig. Irnok a budapesti ítélőtáblához április 10-ig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. —

Budapest, március 21.

A légnymás maximuma északi Oroszországban helyét megtartotta, minimuma Spanyolország fölött található. Az idő Európában tulymocan száraz, sűrűbb esőt csupán a brit szigetekről és a francia tengerpartokról jelentenek. Közép-Európában a hőmérséklet alacsony, Oroszországban pedig határozottan hideg idő uralkodik.

Hazánkban az idő száraz lett; a hőmérséklet kissé süllyedt és az éj el számos helyen a fagypróta á szállt. **Küldés:** Keleti szelekkel hűvös idő várható, legfeljebb az ország nyugati részén némi csapadékkal.

Viz állás.

	márc. márc. 20. 21. méter		márc. márc. 20. 21. méter
Inn Duna	Schlinging 0.08 0.08	Tisza	M.-Szécs 0.45 0.40
• Passau 2.76 2.73	• Tekobánya 0.16 0.14	• V-Nemény 0.40 0.55	
• Lins 0.78 0.82	• Tokai 0.82 0.82	• Szeged 1.21 1.11	
• Bécs 0.28 0.30	• Tisza-Püred 1.84 1.34	• Soltnok 1.12 1.14	
• Pozsony 2.29 2.32	• Ósoprony 1.21 1.25	• Szeged 1.21 1.11	
• Komárom 2.67 2.82	• Szeged 1.21 1.11	• Török-Becse 1.73 1.72	
• Budapest 2.26 2.35	• Tisza 3.11 2.99	• Tisza 0.70 0.72	
• Pács 1.90 1.90	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 1.83 1.83	
• Monács 2.19 3.19	• Tisza-Becse 1.73 1.72	• Tisza 1.98 1.98	
• Gombos 3.45 3.41	• Tisza 0.70 0.72	• Tisza 0.80 0.80	
• Újfehértó 2.51 2.52	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Penteos 2.78 2.81	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Orsava 2.17 4.0	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Magyarfalva 2.78 2.81	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
Nóva Vág	Zelma 0.76 0.95	• Tisza 0.60 0.60	
• Trecsény 0.82 0.74	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Ezerd 0.88 0.54	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Sz.-Gothárd 1.20 1.05	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Sávár 1.78 2.31	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Győr 2.58 2.08	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
Dráva	Pettau 1.32 1.11	• Tisza 0.60 0.60	
• Zákány 0.11 0.54	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Bacs 0.01 1.13	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Eszék 1.18 1.24	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
Mura	M.-Szerdah. 1.50 0.74	• Tisza 0.60 0.60	
Száva	Zágráb 2.24 1.77	• Tisza 0.60 0.60	
• Sziszek 4.26 5.40	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• Mitrovica 4.22 4.42	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
Szamos	Dnég 0.01 0.10	• Tisza 0.60 0.60	
• Dnég 1.08 1.18	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
• N.-Majtény 0.35 0.1	• Tisza 0.60 0.60	• Tisza 0.80 0.80	
Kraszna	Munkács 0.24 0.84	• Tisza 0.60 0.60	
Latorca	Homonna 0.20 0.20	• Tisza 0.60 0.60	
Lahoreca	Úngvára 0.16 0.12	• Tisza 0.60 0.60	
Úng		• Tisza 0.60 0.60	

Durbints sógor

Mert mondot, ha már írtak könyvet a lóruis is, gyszénról is, miért ne lehetne könyv a sógorról is? Vagy más szóval ez a könyv tőképben a Durbints sógorral foglalkozik, benne van a sógor izethalála is még más efféle keszörves történetek. **Egy könyv I. forint.** Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

GUMMY!

A legfinomabb francia és angol gummy-különlegességei, valódi jóízűség mellett. Romló eredeti dobosok, szék 2, 4, 6 és 8 főt, egyenként csomagolva, tartalma 3, 4, 6 és 8 főt. Capote amerikai, (névű) fényes színi, tartalma 3 és 4 főt, na-anaszíni 5 és 6 főt. Viktoria, tartalma 4, 6 és 8 főt. Előhelyez (chocaja) tartalma 3, 4, 6 és 8 főt. Halmócska (névű) tartalma 4 és 6 főt. Poly Pers Hancs, árja 2 főt. Poly Porus Mensinger, drága 2.00 főt. Párisi tésztasponya, tartalma 4, 6 és 8 főt. Németek legújabb **Ditana**-V. Teutel-féle, 3-8 főtig.

Gankák **Pollitzer Mór és Fiánál,** Epest, Deák Ferenc-tca 10. kaphatók.

Béni vasut. A háló és közvetlen kocsi forgalma Budapest D. V. pályaudvarról az 1899/1900 évi teli menetrendben.

L. II. oszt. hálókocsi Budapest D. V. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p.	Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.
Velence érk. d. u. 2 óra 15 p.	Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.
Menettartam: 18¼ óra.	

L. II. oszt. közv. kocsi, két I. oszt. hálólhelyül Budapest D. V. Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p.	Ala ind. d. u. 2 óra 33 p.
Ala érk. d. u. 4 óra 17 p.	Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.
Menettartam: 20¼ óra.	

I. II. oszt. közvetlen kocs Budapest D. V. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p.	Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.
Velence érk. d. u. 2 óra 15 p.	Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.
Menettartam: 18¼ óra.	

Budapest D. V. Abbazia-Fiume között. Pragerhof-St.-Péteren át.

a) Budapest D. V. ind. reggel 8 óra 00 p.	Fiume ind. reggel 7 óra 45 p.
Fiume érk. este 9 óra 15 p.	Budapest D. V. érk. este 9 óra 20 p.
Menettartam: 13¼ óra.	
b) Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p.	Fiume ind. este 7 óra 55 p.
Fiume érk. d. e. 9 óra 38 p.	Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.
Menettartam: 13¼ óra.	

Budapest D. V. Pakrác között. Nagy-Kanizsa-Barcsen át.

Budapest D. V. ind. este 9 óra 25 p.	Pakrác ind. d. u. 2 óra 50 p.
Pakrác érk. d. u. 1 óra 20 p.	Budapest D. V. érk. reggel 6 óra 32 p.
Menettartam: 16 óra.	

Purgleitner J. gyógyszerháza

a „Szavashoz”, Grác.

Engelhoffler ideg- és izomerősítő esszenciája

Hatalos alpesti növényekből, Arca-, fenyő-, illék- és borostyán-erősítőanyagok, továbbá a réztartalom az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 50 kr.

Stüriai növénynedv

(Stüriai növények kivonat)

mel- és tüdőbetegségek részére.

Ezen szörp mell- és torokfájásnál, elnyálkásodás, rekedtség, időseknél a tüdőgyulladás, nehézfűzés, fűdőzés, továbbá a légzőszerveket összes bajai ellen legjobb sikerrel használhatók. Egy üveg ára, Budapesten átvéve, 88 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcse

Fájdalomcsillapító és gyógyítólag ható készvény. Esz, szegfűszeg, imok és fűvek merengő, muszásk, helyi gersekek és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 főt, kisebb üveg ára 50 kr.

Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12.
Raktár azokról az ország csaknem összes nagyvárosában.

Olaszország Remekai.

Olaszország és az olaszok műkineseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedrét formában. **A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil.** Megjelenik havonként kétszer. **Igazgató: LAURENCIC GYULA.** **A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.**

A kiadásunkban legközelebb megjelenő páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezésű és fényes kiállításra, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvétel által előrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világban. — A műbe felöltött képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkineseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendezték el.

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagybabú művet, melynek ártéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szerették és ismerők legzselősebb körében éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik. A képek hitetlen tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán a remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágának tanulmányozásánál. A füzetek 1 korona 20 fillérvényi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadhatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre	7 korona 20 fillér.	18 füzetre	21 korona 60 fillér.
12 „	14 „ 40 „	30 „	36 „ — „

A kiadóhivatal, Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

A bolgój hollandi.

Dalmi 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzett Wagner Richard. Fordította Ifj. Abrányi K.

Személyek:

Daland	Szendrói Mari	Várent
Senta	Vasquez Karmányos	Kertész
Erik	Arányi Hollandi	Beck

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

Medea.

Tragédia 5 felv. 6 képben. Irta Grillparzer.

Személyek:

Kreon	Szacsvay	Kreuz	Maróthy
Jazon	Páfi	Medea	Jászai M.

Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

Mariana.

Dráma 4 felv. Irta Echeagaray, fordította Szalay E.

Személyek:

Mariana	P. Márkus	Don Joaquin	Borosényi
Clara	Nagy I.	Don Castulo	Gabányi
Trinidad	Szacsvayné	Luciano	Dezso
Dániel	Mihályfi	Felipe	Latabár
Don Pablo	Hetényi	Claudia	Keczéri

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Georges Feydeau. Fordította Mihály József.

Személyek:

Vatelin	Hegedüs	Pinchard	Palassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Kendöriztos	Gyöngyi
Clotilde	Kalmár	Victor	Nánási
Soldignac	Gál	Victor	Almási
Meggy	Haraszthy	Gérome	Szerémy
Redillon	Góth	Jean	Szöke
Armandine	Pécsi	Clara	Berzetei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Gyöző

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

Blaha Luiza asszony mint vendég.

Felhő Klári.

A Népszínház 1884. évi pályázatán 100 arannyal jutalmazott eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban. Irta Rétkay László.

Személyek:

Aba Györgyné	Siposné	Tenger	Horváth
Aba András	Szirmai	Bálint	Pécsi
Felhő Klári	Blaha	Csik Vendel	Németh
Felhő Katica	Kápolnai	Istók	Ujvári
Fátyol	Kiss M.	Viola Éva	P. Lukács
Hokkáné	Csatali	Gergő	Tollagi

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

Abrányiné Wein Margit assz. vendégfelleléttel

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzett Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Abrányiné Elias	Giréth
Niotta	Rózsa Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi George apó	Mátrai
Reguard	Boross Milélieur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-út 21.

Csütörtök, 1900. március hó 22-én.

A Rajna.

Először:

Nap és hold.

Osztályozási előadás, írta Kövesligethy Radó dr.

Transvaal.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Műcsarnok, városliget.

A művészek nyugdíjalapja javára özv. gróf Nemes Nándorné hátrahagyott műveinek kiállítása

március hó 6-ától 24-ikéig naponta d. e. 9-től d. u. 6-ig két korona helyéj mellett a műcsarnokban (városliget) látható.

Zongora-terem és kőleszövő-intézet A. Thierfelder, Wien, 7/3. Burggasse 7/c.

Legnagyobb zongora, piano-és harmonium-aktár. Kézpénz és részletfizetés mellett való előadás. Olcsó kőleszövő díjak. Zépes árjegyzék ingyen.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen frisse vastos csóra. A gyönyörű tóli korten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Putzer György

ujjonnan átalakított pincétermében Deák-ter. ma és mindennap Dobronyi Géza elősöragu zenekara Balogh Lajos kisbégős szőllista közreműködése mellett hangversenyez. Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől való

A Pécsi tejszarnok

országosan ismert tejtermékeiből 6 korona utánvét mellett bérmentve finoman és gondosan csomagolva szétküld: 12 drb csemegésajtót 12 drb imperiált 6 drb pikánsajtot. Megrendelések levelezőlapon címzendők: Pécsi tejszarnok, Pécs.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor. A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt. Pontban 9 órakor. Először:

Sámson és Delila.

Nagy keleti opera Philiptól. Zenéjét szerzette Baruch-Schor főkantór.

Kauber hőstenorista első fellépéttel. Ugymint fellépte a kitűnő művészek fényes mutatónyáiban.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytőzsde Károly-körút 28. és a nappali pénztárnál. A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készitettek.

Tauszky Miksa és Társa

butorszállítási és beraktározási vállalata Budapest, VI. Teréz-körút 6.

Költöztetések helyben és vidéken vasuton és hajón cs. és kir. szabadalmazott butorszállító kocsiikkal.

Butorok beraktározása

helyiségeinkbe, ezekre készpénz előleg.

Legjobb ültetési idő!

Fák és cserjék kerttelepeknek nagyon jutányosan eladók Hajtsár-út 201.

SEYDERHELM ERNŐ,

cs. és kir. udv. műkertész VI. kerület, Csengery-utca 65.

A Budapesti Központi Tejszarnok Szövetkezet

tejtől essentul új eljárás palackokban hozza forgalomba, hogy a tapasztalt visszafizetések (hamisítás és más származású tejjel való újabb megöltése a palackokunk, megsejtintetéseket.)

Közvetlen házhozzállítás készpénzzel és elővétel nélkül.

Leszállított árak. A teljes tej literje az eddigi 80 fillér helyett essentul 25 fillér. 50 literre szóló jogfűzet előre váltása essentul 24 fillér. Ezen jogfűzetek a szövetkezet pénztáránál kaphatók VII., Rottenbiller-utca 31. sz.

A palackok parafelessé tettét ellátott állatol kupakkal vannak ellátva.

Minden kupak fölülötön a cég- és a kibocsátás napja van kityomolva.

Más kiállítású vagy sérült kupakkal elszárt palack nem eredeti töltésű a visszafizetésű.

Tejszín, vaj és turó is vitetik közvetlen házhöz kisebb adagokban.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fénynyomat. Hazai készítmény. Badits Ottó: Vagyon olyan legyeny mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátylótanc. Farvay József: Vásárlás. Konek Ida: Havasi pásztortok. Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyelcszázhuszban. Márk Lajos: Terofero és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Vesztes boldogság. Seney Károly: Szökőkút, Keesköpásztor. Szemes Fülöp: Kása nem étel. Teles Ede: Enyelgés. Tolnay Akos: Diana és Enyelgés. Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zsigmond: Kedves író. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols gyufa. 20 darab ára 1 forint bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok

12 latos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokot, gyertyatartókat, hálalákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszközök 6 forint 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 forint kezdve, és vásárlásért mindennemű ezüst műtűves tárgyakban, arany férfilének köllőggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt. Grünberger Armin Bela örökösai Budapestén, IV., Városház-ter. 9. l. em. 23. Harsibazár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Ujdonság!

MAKAI EMIL:

Tudós professzor Hatvani.

Verses vigjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Ára 1 korona. Kapható a "Budapesti Napló" kiadóhivatalában, József-körút 18.

ÉRTESÍTÉS. Használt téli kabát helyett új felöltő csekély ráfizetéssel kapható ROTHBERGER JAKABNÁL Budapest, Kristóf-ter. A becsereült ruhák egy elkülönített osztályban mérsékelt áron adnak el.

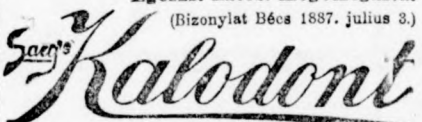
FOLIES CAPRICE

9 órakor. Ma 9 órakor. Ő nem tud franciául. Eredeti bohózat. Irta H. H. 10 órakor. 10 órakor. „Blonde Bestien.“ Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól. 11 órakor. 11 órakor.

Lorelei.

Nagy fantasztikus daljáték Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól. Erkély incognito páholyok. Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Nagyon praktikus utközben. Rövid használat után nélkülözhetetlen. Egészes, hatós, megvizsgálva. (Bizonylat Bécs 1887. július 3.)

Elismert legjobb fogtisztítószer.

A száj kiöblítése csak fog- vagy szájjalval nem elegendő a fogak tökéletes megtisztogatására és épségben tartására. Ehhez elkerülendő egy oly folyton friss fogkrém használata szükséges, mint a Sarg-féle Kalodont, amely hüvelyekben stb. való gyakorlati csomagolása folytán ennek a követelménynek teljesen megfelel.

MENTO
székla növény-tesz
mint virágzó-tesz
készen van a legújabb
KÖZPONTI CSUZI, FÜZETELI
regi máks- és kócskos-
bajt. Gyógyos hatása kimaradhat-
lan. 1 doboz ára 2 kor.
Főraktár: Lux Kútház-
nál, Múzeum-
körút 7.

Dr. Csapó-féle
törv. védett

VÉR-PIROS

fajnarancs

eredeti ládában vasuton szállítva 1 láda 160-180 drb legfinomabb muscat piros narancs 4/20 frt. 1 láda 100 drb válogott nagy muscat-piros 4 frt 25 kr., ugyanilyen láda edes sárga 1 k. Francia narancs 2 forint 75 kr.

Kereskedőknek, gyógyszerészeknek áronedemény. Vérpis fajnarancs — 1.75. Vérpis muscatnarancs — 1.40. Készlet fajnarancs — 1.40. Láda, drás narancs — 1.40. Citrus szép tartós — 1.20. Maral göröl — 1.35. Cézár, olasz 6-8 része 1.30. Cézár, 1 doboz 60 drb 1.40. Jasminka-rom 5 kl. üveg 5.00. Idei bergonyai máltai — 1.10. 1 k. datolya tundi — 0.80. 1 k. moskati datolya francia 1.30. 1 k. citrus gyümölcs — 1.20. 1 k. Malaga-szőllő legzebbé 1.40. 1 k. Salón-bonbon 1.20 és 1.80. 1 k. Csokoládé-bonbon creme 1.80. 1 k. Francia mandula — 1.50. Füge igen finom — 40. Gógas, magyar finom — 1.50. Gógas, Martell Medicinal — 4.00.

Tea. Csepp tea, 1 doboz — 1.50. Csepp tea, 1 doboz — 1.50. Csepp tea, 1 doboz — 1.50. Csepp tea, 1 doboz — 1.50. Csepp tea, 1 doboz — 1.50.

Rum. Rum, finom csali 1 üveg — 1.50. Jasminka-rom 3 csallig — 1.50. Ananas-rom 5 kl. üveg — 3.00. Földalmi rum, sngri — 2.40. Gógas, magyar finom — 1.50. Gógas, Martell Medicinal — 4.00.

Kávé. Jamaika, legfinom, ktlója 1.40. Cuba-porterico — 1.50. Cuba igen finom — 1.80. Cuba-Putosi legfinomabb — 2.10.

Aszrak vegyresen is rendelkezésre állnak mindenféle fagymentesen ingyen csomagolva külföldi utazók számára.

PINTÉR GYULA

cs. és kir. udvari fűszerkereskedő Budapest, IV. ker., Keeskeréti-utca 15. sz.

Minden szó egyszeri beiktatása post... 30 kr. kincstári bélyegző jár

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18. számánál

Beadja Józsefné, Andrásy-utca 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V. Dohány-nagy-tér, Kerepesi-utca 1.

Dentsch Miksáné, Andrásy-utca 32.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzendel Jakab, Király-utca 1.

Bloekner J. hirdetési iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetési iroda V. Fardó-utca 4.

Fischer J. D. hirdetési iroda IV. Zsibárus-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetési iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstejn és Vogler hirdetési iroda V. Dorottya-u. 9.

Mosse Rudolf hirdetési iroda VII. Károlykört 9.

Schwarz József hirdetési iroda V. Marokkó-u. 4.

Tanczer Gyula hirdetési iroda IV. Szervitátor 8.

A főváros

egyk legelőkelőbb bankjának fiatal hivatalnok... 2430

Alsós!!!

A délutáni órákban jól fizetett alkalmazást nyer... 2342

Piros szegfü.

W. B. cukrásznál kitérőt időben nem lehetek jelen a rendezvónon... 2344

Hölgyeim.

Jól szituált uriember hű és odaadó barátja óhajt lenni azon hölgynek... 2346

Könyvelő

Keresek tanfolyamot végzett, saját Yost-irógépe van, szorgalmas és megbízható, állást keres... 2824

Bizalom

Levél ment kívánt címen. Próbáljunk!

Hát igen, próbáljunk! A mit mondtam megtartom... 2343

Kékszemű Makó!

Valami sajnos félreértés támadt közöttünk... 2348

Zsidó

szeminarista lelkét elfogad gynnasiumi és elemi osztályok tanítására... 5893

Ügynökök keresetek

helyben lakó előfizetők gyűjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-ut. 22. 5818

Csinos

intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy elárulástónak ajánkozik... 2822

Okleveles

tanítónő elemi és polg. isk. tantárgyakból kitűnő oktatást ad... 5887

Állást óhajt

változtatni egy jó család-ból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyob részvénytársaság hivatalnok... 2802

4000 korona

óvadékkal rendelkező intelligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres... 2819

Szép írásom van

elvállalok boríték írást, vagy más irodai munkát... 5882

Magyar gyorsírónő

ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezeli... 2800

Középkiskolai

tantárgyakból elismert legjobb módszer szerint tanít kitűnő philologus és matematikus... 5214

Irodaszolga

egy jó karban lévő óvadékkal felvétetik... 5902

Házmasternek

ajánkozik egy jelenleg is oly minőségben lévő tisztességes egyén... 2712

Kereskedő urak figyelmébe

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő... 2804

Kereskedelmi iskolát

végzett könyvelő, ki jelenleg is oly minőségben van alkalmazva... 2789

Singer varrógép

használt, de nagyon jó karban lévő, olcsón eladó... 2830

Csinos

butorozott szoba külön bejárattal, intelligens gyermektelen családnál... 2831

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok... 2723

Fűszerüzlet

14 év óta fenálló kitűnő fűszerüzlet azonnal átvehető... 2622

Az augsburgi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek... 2744

Sarokházam

Vácon, legelőkelőbb helyen a Dunasoron... 2813

Okleveles

tanítónő elemi és polg. isk. tantárgyakból kitűnő oktatást ad... 5887

A Népszínház

közélemben egy csinosan butorozott i. emeleti két ablakos utcai szoba... 5887

Eladó

egy jó karban lévő séta gyermekkosci kifogástalan állapotban... 2823

50 év óta fennálló

nagyforgalmu uridivat-és norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bíró városban... 2792

Olcsó telek eladó

Pest közelében 1500 00-él telek azonnal eladó... 2537

Singer varrógép

használt, de nagyon jó karban lévő, olcsón eladó... 2830

Csinos

butorozott szoba külön bejárattal, intelligens gyermektelen családnál... 2831

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok... 2723

Fűszerüzlet

14 év óta fenálló kitűnő fűszerüzlet azonnal átvehető... 2622

Az augsburgi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek... 2744

Sarokházam

Vácon, legelőkelőbb helyen a Dunasoron... 2813

Okleveles

tanítónő elemi és polg. isk. tantárgyakból kitűnő oktatást ad... 5887

A Népszínház

közélemben egy csinosan butorozott i. emeleti két ablakos utcai szoba... 5887

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között... 2713

18 szoba butor.

Koritsvsky grófnál használt, de nagyon jó karban lévő... 2823

Budapest, VI. Szerecsen-utca 1.

Váci-körút sarkán, I. em.

Hallatlan árleszállítás.

Betyárok. Történetek az alföldi rablóvilágból... 2830

Darwin

Az ember származása és az ivari kiválasztás... 2830

A szabadság vértanúi.

Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

A világ vége.

Plammarion Camillótól 43 képpel. Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.

(Ujdosás) (Gutius) Ujabb törvényszéki karcolatok... 2813

A háromszoknyás lánya.

(Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fill.

Mámorító történetek.

(Maupassant.) Előbb 1,60 most 60 fill.

A banya.

(Ohnet). Előbb 3 K. most 1 kor.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában... 2800

Az országos magyar gyorsíró egyesület

Báthori Dezso középiskolai tanár ur vezetésével... 2800

„YOST” irógép

tanfolyamot nyit. Jelentkezéseket felvesz a „YOST” irógép... 2800

Hölgyeim!

Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdetett arcóm és pipereikkel... 2800

Uri Havelock

7 főtől, Női Havelock 9 főtől, Fiu Havelock 4 főtől, Leány Havelock 5 főtől feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold, lodenruha-specialista BECS, IX., Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

ERÉNYI-féle

javitott flakkerpor remek nagy dobozokban 50 kr-ért kapható... 8929

Magyar találmány!!

Művészeti kivitelű Aquarell (kézi) festés fára * fára

Fa-levelező-lapok, a legizlésebb

kivitelben. Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

IO drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Egészen új!

Gyűjtőknek meglepetés!

Szabadalmakat

Értékesítő Vállalat

Bpest, Erzsébet-körút 17.

Kieszközöl szabadalmakat, financiaoz találmányokat és belajstromoz védjegyeket és mustárakat. Felvilágosítás díjtalan.

Lakásberendezés.

5 szoba, gyönyörű és jó, alig használt butor, minden hozzá tartozó függöny, szőnyeg, villam-lámpa, festmény stb. igen olcsón eladó. Dorottya-utca 5. I. em. 21. sz.

Uri Havelock

7 főtől, Női Havelock 9 főtől, Fiu Havelock 4 főtől, Leány Havelock 5 főtől feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold, lodenruha-specialista BECS, IX., Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

ERÉNYI-féle

javitott flakkerpor remek nagy dobozokban 50 kr-ért kapható... 8929

Magyar találmány!!

Művészeti kivitelű Aquarell (kézi) festés fára * fára

Fa-levelező-lapok, a legizlésebb

kivitelben. Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

IO drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Egészen új!

Gyűjtőknek meglepetés!

Szabadalmakat

Értékesítő Vállalat Bpest, Erzsébet-körút 17. Kieszközöl szabadalmakat, financiaoz találmányokat és belajstromoz védjegyeket és mustárakat. Felvilágosítás díjtalan.

Lakásberendezés. 5 szoba, gyönyörű és jó, alig használt butor, minden hozzá tartozó függöny, szőnyeg, villam-lámpa, festmény stb. igen olcsón eladó. Dorottya-utca 5. I. em. 21. sz.